

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. **Állást keresőknek** szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. **Apróhirdetések felvétele:** Budapest, VII., Sip utca 10. — Jelzés levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

KIZARÓLAG előkelő orthodox körökben házasságokat a legdiszkrétebben közvetít: Schwarcz Gábor, Teréz-körút 12. — Tel.: A. 134-04. **Elsőrangú külföldi összeköttetések.**

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon. — Cégnekülvélekezés.

KERESSEK csinos, házas leányom részére, szombattartó, intelligens, buroktalost, 30-35 évig, kinek hozományon kívül műhelyt rendezek be és állandóan ellátom munkával. Cimes leveleket »5000« jellegre a kiadóba kérek.

INOKAHUGOM részére, bájos, fiatal leány, megfelelő hozománnyal, szigorúan orth. fiatalembert keresek. »Szerencse 22« jelige.

FÉRJHEZ adnám 23 éves, szép, intelligens leányomat, kinek jól bevett üzlete van, olyan orth. válásos fiatalemberhez, akinek van valami foglalkozása. Leveleket — »Csakis teljes címek jellegre.

ÖCSÉM, intelligens, csinos fiatalember, nagy bentóra, biztos megélhetést nyújtó képviselője van a fővárosban, megköszölné. Igénye: jó családból való, vallásos urilány. — Hozomány mellékes. — Leveleket fényképpel ellátva, részletes adatok megjelölésével »Csakis komoly« jellegre a kiadóba kérek.

JÓFORGALMU fényképészeti műteremmel rendelkező, szépnek mondott, vallásos orth. leány, hozzáillő, vallásos, intelligens fiatalembert keres, házasság céljából. »Tavaszi napsugár« jelige.

SZERÉNY igényű baromfimesző, ki a sámeszi teendőket is vállalná, elismert orth. rabbtól kabolóval rendelkezik, azonnali állást keres. cím: Klein Hermann, Bpest, VII., Dob-u. 84. I. 14.

NÉMETÜL, magyarul beszélő szombattartó intelligens urilány nevelőnői állást keres. Leveleket »Megbízható« jellegre a kiadóba.

CIPÓKERESKEDŐ SEGÉD állást keres, kitűnő bizonyítvánnyal. »Szombattartó« jellegre.

UTAZÓI, vagy ügynöki állást keres rövidáru és divatáru szakmából, tönkrement kereskedő. »Ügyes« jelige.

BEVEZETETT borutazó, nőtlen, fixfizetéssel kerestetik. Cím a kiadóhivatalban »Borutazó« jellegre.

TIZENNEGY éves fiamat üzletbe adnám tanulóknak, szombattartó helyre, vidékre is. Klugerné, Kispest, Toldi-u. 24.

NOS, vagy nőtlen fiatal kereskedő cipő, vagy kalapszakmából, 15000 pengővel betársulhat budapesti főúton 34 éve fennálló szombattartó, jömeneteli üzletbe. »Biztos egzisztencia« jellegre.

NAGY MECZIE. Kényszerhelyzetből kifolyólag sürgősen eladom garantáltan biztos egzisztenciát nyújtó, 5 jöratu, szívógázmalomomat, az érték negyedrészeért. Cím a kiadóban.

HARMADIK és negyedik elemista gyermekeimhez keresek perfekt németül beszélő, izr. nevelőtanonót. »Pedagógus« jellegre.

HALLÓI Közeli a puriml Figyelem! Ifjak, Öregek, Bócherek és Fiatalok! Már csak két hétig tart a szállítás; elsőrangú és kacagató purimspielökből és mindenkinek érdeke, hogy minél előbb rendelkezjen, amíg a készlet tart. Árak 1 pengőtől 6 pengő-ig. 1, 2, 3, 4, 5 személyesek 1-től 5 felvonásig. Szállítás a postaköltség elkerülése miatt csakis a pénz előzetes beküldése mellett. — Utánvétel melletti szállításnál 1 P költséget számítok. Reich Béla tanító, Turistvándi, Szatmár m.

SÍRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyáriáron Schreiber Jakob villanyerőre berendezett sirközemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

MINDEN tekintetben megbízható, válásos nő, háztartás vezetéséhez, esetleg kis fizetéssel, keres: Weisz Teréz-körút 22. III. 17.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda.
VI. Próféta ucca 7

Paróka
különlegességek
(Modern és tartós kivitel)
Olcsó árak
Altschüler
Bp. VII., Csányi ucca 12.
(Király-ucca sarok)
Telefon: József 310-79

Orth. kóser

Emmentáli sajt karikákban 80 kg.-ig és szalagvágással
Viktória kövér sajt 2-2 és fél kilogrammig
Trappista 1-1 és negyed kilogrammig
Dobozos emmentáli gyopár 6 adag; korona 6 adag

állandóan a legjobb minőségben kapható a

Viktória sajtgyárban, Ölbő, Vas m.

Készítményeink a tejtermékbirolatokon többszörösen első díjjal kitüntetve.

Hechszer a sárvári orth. hitközség rabbiságától.

Kérjen árajánlatot!

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Az állampolgárság rendezése

A kormányzó ur jubileuma alkalmából bejelentett jótékonyági intézményekkel kapcsolatban azt is olvashattuk, hogy az optálás körüli eljárások az eddigi gyakorlatnál liberálisabb módu kezelést kapnak. Ez a bejelentés alkalmas sok ezer zsidó család állandó feszültségének enyhítésére és — ha az ígért megvalósul — pontot tesz terméketlen izgalomban s fölösleges aggodalomban töltött évekre. Tudjuk, hogy az optálás perktuálása körüli nehézségeket a zsidó kérelmezők érezték meg legjobban. Volt már alkalmunk megírni s mindenki, akit érint, külön-külön érezte, milyen teljesíthetetlen feltételhez köttöttek az állampolgárság megszerzését különösen zsidók számára. A különleges viszonyok miatt ugyanis néha szülők születési bizonyítványainak beszerzése, a szülők házasságkötésének igazolása és egyéb okiratok előteremtése egyszerűen lehetetlen olyan zsidó ember részére, aki olyan vidéken született, ahol az anyakönyvelés terén — nem épen a zsidó hitközségek mulasztásából — a viszonyok nem voltak teljesen a célnak megfelelőek.

Azt hisszük, sok száz zsidó testvérünk keserves életküzdelmét megkönnyíti, ha az állampolgárság bizonytalanságának teherétől megszabadul. Hisz ebben az esetben is megvalósul a régi zsidó mondás igazsága: „sok bajt könnyebben lehet elviselni, mint — egy bajt”. Ami az optálás körül történt sok hittestvérünkkel, az volt a bizonyos „egy baj”. Így van az összes utódállamokban s így van — illetőleg emléjük: csak volt — Magyarországon is, hogy a függő állampolgárság a zsidókat sújtotta legjobban.

Legujabban ilyesféle ügye tá-

madt az olasz zsidóságnak is. A legujabb jelentések szerint ugyanis az olasz kormány elismerte a nem-katholikus kultuszokat. De míg a protestáns lelkész számára nem írja elő az olasz állampolgárságot, a rabbtól azt megkívánja. Az olasz zsidóság körében ezt nehezményezik, pedig a mi tapasztalatunk szerint ez a körülmény a hitközségek konszolidációját szolgálja. Csak ne nehezítsek meg az állampolgárság megszerzését annak, akit megillet. A községek pedig gondoskodjanak arról, hogy vallási és szellemi

életük intenzitása maga termelje ki a vallási élet vezetőit. Ez oly kötelesség, amelyet minden ország zsidósága szívesen vállal. A hazai zsidóság pedig azt az egyelőre merész reményt táplálja, hogy az optálás s az állampolgárság ügyének elintézése, maga után vonja majd azt a következményt, hogy az állampolgárság rendezése nemcsak kellemetlenségektől való megóvást jelent, hanem bizonyos jogokat is, amelyek akkor is érvényesíthetők lesznek, ha a zsidó ember el akar valamilyen pozícióban helyezkedni.

A német példa

A talmudnak példázó mestere, Rábo bar bar Chono beszél egy meséjében a pusztá halottairól, akik nyugodtan alszanak, miközben az egyiknek térde alatt becsuszik egy lándzsás harcos, anélkül, hogy megérintené. Allegóriája ez az elfásult dermedtségnek, aki már nem reagál a legfeltűnőbb jelenségekre sem. Megisméltődöttnek látszik e példázat a magyar zsidóság körében. A lét-küzdelemben elfáradt a félálamban nem veszi észre, hogy egy fegyveres harcos közeledik feléje, nem is fél tőle, mert úgy látszik, hogy minden mindegy. E szavakkal utalunk arra, hogy a napilapok jelentése szerint legujabban szervezkednek a frontharcosok. Tekintettel arra, hogy a szervezkedés politikamentes, hozzászólhatunk s megállapíthatjuk, hogy a hirt zsidó körökben a legteljesebb apátiával fogadták. Hogy ennek az apátiának mi az alapja: a fitymálás-e, vagy a tehetetlenség az elvárhatatlannal szemben, azt nem tudjuk. A szervezkedés élen olyan férfi áll, akiről a zsi-

dók iránti méltányosság szobrát soha sem fogják mintázni. S így felmerül a kérdés: ki ellen történik a szervezés? Németországban például egész rendben ment a dolog. Rőgtön a háboru után tömörültek a frontharcosok és mivel a szervezkedésnek kissé horrogkeresztes jellege volt, megalakult a zsidó frontharcosok szövetsége, amely az antiszemilizmus-sal szemben felvilágosító munkát végzett és tagjait igyekszik produktív munkakörökben elhelyezni. A nyugati divatnak évek kellenek, míg keletre elér. Itt is — ugy látszik — német előpélda késői követésével állunk szemben. S így tehát csak azt óhajtanók, hogy a fásultan szundikáló zsidó közvélemény ne legyen kénytelen foglalkozni az új alakulattal s ha igen: meglegyen a mód megalakítani a zsidó frontharcosok tömörülését is és hogy mindenki természetesen találja, hogy a frontharcosoknak kijáró kegyelet nem szűnik meg a zsidó frontharcosnál, amint ez Németországban történt.

הרב הגאון הגדול ראב"ד ק"ק סעמיהארי איננו! Elhunyt a világhírű büdszentmihályi gaon זצ"ל

Megilletődéssel és őszinte veszteségérzettel telten tekint az orthodoxia Büdszentmihályra, abba a szaboles-megyeyi községre, ahol a magyar orthodox rabbikar egyik legkiválóbbja, Rabbi Simajn Grünfeld befejezte a Tóra-tanulását, a szent szövegeknek s a legnemesebb erényeknek szentelt földi pályafutását. A talmud (Szajt 49) felsorolva az egyes tudósok kiválóságát, azt mondja bámulattal, fájdalommal: »Rabbon Jajchonon b. Zakkái elhunytával elhalványodott a bölcsesség fénye, R. Eliezerrel valójában egy széfer törát temettek. R. Akivé elhunytával lehanyatlottak a Tóra karjai és bedugultak a bölcsesség forrásai, Rabbi Jehüdü Hánószival oda lett a szerénység és a vallásosság.« Mindezek a kiválóságok s erények egyesülten tündököltek az elhunyt R. Simajn Grünfeld főrabban — s hogy ez nem tulzás, azt mindenki érzi, akiknek megadatott érintkezni vele — és így annál nagyobb a veszteségérzet.

Rabbi Simajnról, a nagy cádikról, el lehet mondani, azt, amit a nevével viselő Simajn Háczádik jellemzésére hoz fel a misna: »a nagy gyülekezet férfainak maradékaiból való« — (»misjóré ansé kenesesz hágedajló«) A nagy talmudkorifeusoknak, akik a 60-as és 70-es években Magyaror-

szág talmudtudományának hírnevét szétvitték az egész világban, tanítványa és méltó utódja volt. Huszton, ahol 1861-ben született, működött a Chászám Szajfer tanítványainak egyik legkiválóbbja: a »Maharam Schick.« Ő tőle nyerte a rendkívül tehetséges ifjú első kiképzését. Hü maradt mestere hagyományához s tanulási módszeréhez, amely a legalaposabb tárgyszeretést s a legélesebb elmélyedést egyesítette. Egész élete végéig bámulatba ejtette azokat, akik vele halachikus érintkezésbe kerültek; nem tudták vajjón az ismert talmudi distinkció alapján mi a jellemzőbb nála: a »Szinájé az alapos tudás, a csodálatos emlékezőtehetség, avagy az »ajkér hómim« az éleselméjű analízis, az önálló kutatás, produktív továbbtermelése az óriási talmudi irodalomban lefektetett anyagnak.

A »Maharam Schick« elhunytá után a chászám-szajferi tanulási tradíciókat tovább folytatta második mesterénél, a beregszászi főrabbanál, a »Kajl Arjes« szerzőjénél, aki ugyan-csak a Chászám Szajfer tanítványa volt. Mint beregszászi bócher bejárta híre az egész környéket, amit az az egy tény is eléggé bizonyít, hogy egy rendkívül tisztelt s tudós munkácsi baal-bóez vöül választotta ki s munkácsi lotelespedése után a nagy-hírű s talmudtudósokkal telt város-

ban dájonnak választották meg, ahol negyedszázadon át működött. Szellemi fejlődését a két nagy mesteren kívül még atyja, R. Jehüdü is elősegítte, aki egyideig huszti kereskedő volt, majd Büdszentmihályon főrabbi. Amikor, 23 év előtt, apja elhunytával a rabbiszek megüresedett, a hívek természetesen a méltó fiát választották meg utódnak.

Csaknem negyedszázados működése a kis községet a »Tóra forrásává« tette, az általa vezetett kütünó jesiva által. Már munkácsi tevékenysége is össze volt kötve egy hamarosan jö-hírnévre szert tett jesiva irányításával, de ilyenmü működése csak új hitközségében bontakozott ki teljes áldásosságában. Egyideig több, mint 100 bócher jelent meg minden szemeszterben, hogy az ő tudományának kimeríthetetlen tengeréből mérítsen. Éa ugy, mint egykor, az egész zsidóság a babilóni gaonokhoz fordul halachikus ügyekben, úgy intéztek a világ minden részéből vallástörvényi kérdéseket a büdszentmihályi gaonhoz. Hagyatékában kéziratosan megmaradt több száz responzum, amelyek napvilágra kerülve az utókornak is meg fogják mutatni, a mit a jelenkor, hogy Simón Háczádik elhunytával »kövő nér mááróvi«, elaludt a szentély örökkön lobogó mécsese, aminthogy mindazok, akik

A talmudról

Irta: F. SCHER FÜLÖP.

Részlet egy hosszabb tanulmányból.

A hagyomány szerint az írott Tan, az u. n. »Tajró sebikszáv«-ot, mely összefoglalása a zsidóság hitvei és törvényeinek, nagy általánosságban, mindenkoron kiegészítette a szóbeli Tan, az u. n. »Tajró sebeál pehe«, mely a hagyományos felfogás szerint nem különálló későbbi képződmény, hanem az előbbinek nélkülözhetetlen magyarázata.

A talmudot csak későbbi időben volt szabad leírni, addig a »szóbeli Tan« szájhagyományként szállt át nemzedékről-nemzedékre. A talmud tehát a szóbeli Tan.

Mindenkoron hitel gyanánt elismert igazság volt az a felfogás, hogy a Tóranak nincsen olyan az emberi élet szabályozását célzó törvénye

vagy tanítása, melyre vonatkozólag Mózes tanítónk, Majse rabénü i-teni inspiráció következtében, bővebb szóbeli utasításokat nem adott volna. Egyuttal i-teni eredetű tantételi szabályokat is átadott Mózes az ő népének, hogy azoknak segítségével az esetleg feledésbe menő szóbeli hagyományokat újra levezethessék az Írásból, vagy hogy azok számára támpontot nyerhessenek az Írás szövegében s hogy végül az említett szabályok segítségével az írott Tanban szüksévuuan megállapított törvényekből irányítást kapjanak az idők mentében folyton-folyvást felmerülő új esetekre és viszonylatokra nézve, melyeknek tekintetében az írott Tan szövegében határozott és világos intézkedés nem található. Erre vonatkozólag mondják a talmudi bölcsek: I-ten már előre kinyilatkoztatta Mózesnek a választ megadama kérdésekre, melyeket később valamely böles tanítvány fog mestere előtt felvetni. Ezen mondanak csak is az lehet mélyebb értelme, hogy a Mózes-től i-teni inspiráció alapján kapott általános szabályok »kál vo-

chajmer« »gezeró sóvó« stb. segítségével bármilyen újra felmerülő és a vallástörvényvel vonatkozásba hozható esetre utbaigazítást nyehetünk a már megállapított törvények és szabályokból.

De magához, a biblia megértéséhez is szükséges a talmudi magyarázat, mivelhogy előbbi telvé van homályos és hézagos helyekkel, melyekre csak is a szóbeli hagyomány, a talmud, derít világosságot.

Csak a következő példákra akarunk utalni:

Midón Mózes azt mondá a népnek: »E hónap legyen nálatok a hónapok kezdete, első legyen ez nálatok az év hónapjai között.« (Semójsz 12, 2) — akkor hogyan tudhatta meg a nép, hogy vajjón hold- vagy napév szerinti hónapok értendők-e ezalatt?

A sábosz tekintetében több helyütt olvassuk, hogy azon semminemű munkát nem szabad végezniük, sőt hogy az, aki azon bármiféle munkát végez, halállal büntetendő, de az írásbeli Tanban, a bibliában, sehohsem találjuk világosan megírva, hogy mitéle munka végzése tilalmas

hozzá fordultak oktatásért, halálhírére ugyanígy sóhajtanak fel, mint Rabbi Akivó, Rabbi Eliezer elhunytának hírére: »Apám, apám, Jiszroél hadiszekere s lovassága, a kérdéseknek oly nagy érme van nálam, s nincs senki, aki felválthatná.«

A megdicsőült nemes egyéniségére és a szomorú gazdasági viszonyokra jellemző a következő eset: Nem akarta, hogy irodalmi hagyatéka körül megismétlődjék az ily halachikus művek kiadásánál gyakori jelenség: a nyilvánosság belevonása a nyomtatási költség összegyűjtésénél. Ezért az idők folyamán összekuporgatott elég tekintélyes összeget. De amikor látta, hogy mennyi nyomor van ismerősei között, milyen rémületes nagy a szegénység, lassanként elosztogatta és elkölcsonozta az összeget, úgy, hogy nem maradt az eredeti célra semmi. Ugy bánt tehát a pénzével, hogy az igazán a jövődő világban kamatozó elmulthatatlan tőke (»keren kájemesz leajlom hábo«) legyen, hisz a Misna a jótékonyágot is ilyen örök alapítványnak mondja. Összes ismerőseinek s tisztelőinek becsületbeli kötelessége ezek után, hogy a Megboldogult erkölcsi és szellemi tőkéjét kamatoztassák a következő nemzedéknek, rezponzumai kiadása utján. Héber könyvkiadó vállalatnak talán rentábilis befektetés is lenne.

Ha jelentőségénél fogva megérdemli a megdicsőült a Simajn Háczádik nevet, egy erkölcsi kvalitásainál fogva kiérdemli az egyik talmudi kiválóságnak R. Simajn Háchószid, a

jámor Simajn nevének reá való alkalmazását. Szelid, békés, szerény, kedves volt egész lénye. A talmud hagyománya szerint R. Simajn Háchószid azt tanította: aki imádkozik, úgy képzelje, hogy a sechina van előtte. R. Simajn Grünfeld egész élete ilyen értelemben egy szakadatlan ima volt. Nagysága s szerénysége egybeolvadtak. Erre példát nyujthat a pár évvel ezelőtt a »Tel-Talpijosz« talmudi folyóiratban folytatott vitája R. Semüel Weinberger, az elhunyt dunaszerdahelyi főrabival. Mindkettő az Ur harcainak elszánt vitéze, összecsapásuk gyönyörű szellemi torna. A dunaszerdahelyi élénk temperamentumában támadó, a büdszentmihályi nyugodtan védekező, s amikor ellenfele személyeskedésre ragadtatja magát, szeliden elintézi e kérdéssel: »hát ezt tanultuk mi közös mestertünknél, a Maharam Schick-nél?«

A hagyományos irodalom ismert egy Simajn Háczonüá, »a szemérmesesen visszahuzódó Simajnt«. Ilyen volt R. Simajn Grünfeld. Csendesen meghuzódott kis községben, minimális fizetéséből inkább nélkülözve, mintsem kijöve, szilárdan ragaszkodva mestere elvéhez, hogy: nem annyi kell, amennyi elég, hanem elég legyen, amennyi van. De jó hírneve szerte terjedt az orthodox társadalomban. Az orthodox országos szervezet önmagát tisztelte meg, amikor a központi rabbibizottság tagjai közé választotta. Ilyen minőségben is pontos és lelkiismeretes volt. Mindig megjelent s elbűvölte a vele érintkezőket, »ziv háchochmó« bölcseségé-

nek fényével. Az utóbbi időben aggodalommal lehetett tapasztalni, hogy a nagy lélek szabadulni akar testétől. Szellemi üdesége dacára testi ereje hanyatlani kezdett. Gyenge tüdeje miatt orvosai legutóbb eltiltották a jesiva vezetéstől, de ő nem tágitott tőle, hisz ez — mondta — az ő egészsége. Kezeltette magát a Város-major-szanatóriumban, egy kissé magához tért, de azután fizikumá visszaesett megint. Január első hetében még részt vett az orthodox nagygyűlésen még tapasztalhatta a feléje áramló hódoló tiszteletet, amely a rabbi-bizottság örökös disztagijává való megválasztásában nyilvánult. Röviddel ezután újra megbetegedett s négy hétre rá, sevát 18-án reggel 5 órakor kilehelte nemes lelkét, amely felszállt az örök élet birodalmába, ahol angyalok serege üdvözlök: (Keszübajsz 17) Népeinek nagyja, közösségének vezetője, világosságának árasztója, legyen jötted üdvösségre (»Rábó deámé madbarno deümószó, bajezinó dinehajró brich miszjoch lislom«). Az Örökkévaló adja, hogy R. Simajn Grünfeld példája s szelleme tovább éljen közöttünk.

A temetés előtt

A hitközség a temetést megelőző estén rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a főrabbi iránti kegyeletét jegyzőkönyvileg megörökítette; egyben elhatározták, hogy a rabbiszek betöltése iránt csak a gyásznapon letelte után fognak határozni. A koporsót abból az asztalból készítették, mely asztalon a főrabbi évek

és büntetetik halállal.

Vájikró könyve 21. fejezetének 12. versében a fópapnak meg lesz tiltva, hogy a szentélyből eltávozzék, de nem lesz meghatározva, hogy mikor és milyen esetekben ne hagyja el a szentélyt. Csak hogy nem tétélezhető fel, hogy egész életében nem szabad távoznia a szentélytől. Itt is csak a hagyomány szolgálhat kellő felvilágosítással. A 23. fejezet 11. valamint 15. és 16. -ik versében kétséges volna a »sábosz« szónak jelentése, hogyha a hagyomány azt nem a peszách első napjára vonatkoztatná.

(Ugyanis az idézett versben olvassuk, hogy »mimochrasz há-sábosz« a sábosz után való napon kellett lengetni az ómert. Továbbá 15. és 16. versben, hogy ama sábosz után való naptól 7 hétet kellett számlálni és akkor következik a sovüajsz ünnepe. Ezen »sábosz« szót már a sáduceusok is, mint később a karaiták szöszertint vették és szerintük a lengetésre szánt nap mindig az első peszáchnap utáni vasárnap volt és így szerintük sovüajsznak is min-

dig vasárnapra kell esni. Miglen a talmudi hagyomány itt a »sábosz« szó alatt ünnepet, tehát itt a peszách első napját érti, s szerinte az ómert mindenkor az első peszách napot követő napon kell lengetni s így természetesen a sovüajsz sem esik mindig vasárnapra, hanem az első peszáchnapot követő napra, bármilyen napja is legyen az a hétnek.)

Vagy pedig itt van a tefilin parancsa, melynek megszögőjéről a Talmud, (Roshasonó 17.) oly szigoruan nyilatkozik. Ezen parancs tekintetében a Tóra csak nagy általánosságban beszél. »Es legyen neked jelül kezeden és emlékül szemeid között.« A szóbeli hagyomány nélkül nem ismernők ezen parancs tulajdonképeni meghatározásait.

Epigy vagyon ez a sechitóval, vagyis az élvezetre megengedett állapotoknak rituális levágatásával is. A bibliában olvassuk: »akkor vágj le barmodból vagy juhaidból, melyeket az örökkévaló neked adott, amint neked megparancsoltam.« Itt tehát utalás történik I-ten által megparan-

csolt vágatási törvényekre, de sehol az írott törvényben nem fordulnak elő ezek a törvények, csakis a szóbeli hagyományok őrizték meg azokat. (Chülín 28.)

De vórim könyve 17. fejezetének 6. versében olvassuk: »Két tanu vallomására, vagy hároméra ölessék meg a halálra méltó.« Hasonlóan a 19. fejezet 15. versében: »Két tanu vagy három tanu vallomása szerint érvényesüljön minden ügy.« — Hogyha már két tanu elegendő, miért tesz akkor az Írás említést három tanuról? — Erre csak a hagyományos interpretáció adhat kielégítő feleletet. (Lásd Talmud Májójsz 5.)

Ezeket a példákat meg lehetne számszorozni. De már ezek is elegendők arra, hogy bennünket meggyőzzenek arról, miszerint a talmudban foglalt szóbeli Tan nélkülözhetetlen kiegészítő része az Írásnak, hogy csakis a talmud tárja fel előttünk az igazi értelmét s biztosítja a törvényeknek a legkülönbözőbb életviszonyokra való alkalmazhatóságát.

hosszu során át tanult. A besz-ha- midrosban helyezték el, ahol a je- siva-tanítványok egész éjjel virrasz- tottak és tanultak nagy mesterük ki- hült teteme mellett. A virrasztásban hitközségi tagok is résztvettek.

A nagy gaon utolsó utja

— Kiküldött tudósítónktól —

Kedden korán ébredt Büdszentmihály. Az amugy is szorgalmas alföldi helység lakói felekezeti különbség nélkül, már a hajnali órákban talpon álltak, hogy megadják az utolsó tiszteletet, az általuk rajongásig szerezett főpappnak. A vidékről rengetegen jöttek el a levájóra. A hajnali vonatonál óriási volt a tolongás és a helyért való tülekedés, Debrecen, Bősziörmény, Dorog, Nánás állomásokon. A következő hitközségek főbbjai voltak jelen: Balkány, Balmazújváros, Berettyóújfalú, Békéscsaba, Debrecen, Derecske, H. Bősziörmény, H. Nánás, H. Dorog, H. Szoboszló, Miskolc (szefárd), Nagykáló, Nyirbátor, Nyírmada, Solvadvkert, Tiszadada, Ujfehértó — és Welcz Izráel rabbi Budapestről. A budapesti orthodox hitközséget Löffler Henrik főtitkár; az Orth. Központi Irodát Strasser Salamon főrabbi, központi-bizottsági tag, a nyiregyházi Chevra Kadisát Schwarz Ede elnök képviselte.

A temetés reggel 8 órakor kezdődött. A levájó egész tartama alatt az összes kereskedők zárva tartották üzleteiket, a városházára és a református templomra kitűzték a gyászlobogót. A koporsót átvitték a tulsufolt templomba, ahol — a csakis előzőleg rituális tevilót vett férfiak — a nagykálói főrabbival élükön, hétszeri körmenetet, hakofo-t végeztek.

Ezután a templom előtt, a szabad ég alatt folyt le a heszpedek sorozata. Elsőnek az elhunyt öccse: Reb Slajme, a munkácsi ros-dészdin beszélt; utána a megboldogulnak Felsővisón lakó fia: Reb Mordechái, majd veje, Reb Slajme Eliezer Rot-

tenberg, aki Büdszentmihályon lakik, bucsuztatták. Utánuk Pollák Sándor soltvadvkerti (sógora), Strasser Salamon debreceni, Bródy Emánuel nagykálói, Teitelbaum Naftáli nyirbátori, Gottlieb Jakab miskolci (szefárd), Rosenberg Saul ujfehértói, Blum Bencion berettyóújfalusi főbbiak méltatták a megdicsőült gaon nagyságát s rámutattak arra a pótolhatatlan veszteségre, mely elhunytával az orthodoxiát érte. A gyászbeszédok során sűrűn futotta végig hangos zokogás a közönséget.

... Elindult a menet, mely a koporsót kézzel kézre adva ért ki a temetőbe, hol a nyitott sírnál Welcz Izráel rabbi Budapestről, tartott hatalmas erejű gyászbeszédet. A megdicsőült édesapja mellé, egy közös ajhél-ba helyezték örök nyugalomra.

זכרו יין עלינו

Amiről a levájón beszéltek

AZ UTOLSÓ NELLŐ. Ugy történt, mint Simajn Háczádikról mondja a talmudi hagyomány: amikor a szentélyben jomkipur napján legutóljára végezte a szent szolgálatot, érezte, hogy bekövetkezett elhunytának éve. Rabbi Simajn Grünfeldnél valami olyasmit tapasztaltak a hívek az elmúlt Jajmkipur napján, amikor a Neillót imádkozta. Megrendítette az ájtatoskodókat az imából feltörő zokogásával.

AZ APAI SZIV. Egy fia kénytelen volt a nehéz gazdasági viszonyok következtében Amerikába vándorolni. Ő neki ez természetesen nagyon nehezére esett. Elutazása napjától számított egy hétre rá rendkívül

Ceres-ételzsir
a szokott kiváló minőségben minden fűszer-csemege- és élelmiszer-üzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körut 6.
Telefon: J. 461—91, 92, 93, 94.

levért volt s a levertség tartott vagy 10 napig. Utólag azután jött a levél a fiától, amely levél elmondotta, hogy mily rettenetes volt az utazás a ropant viharzó tengeren. A tengeri ut tartama pontosan egybeesett az apa levertségével, amelynek okát senki sem árulta el.

A GALAMBOK. A gyászbeszéd alatt állandóan galambok repültek körül a koporsót. Ez a körrepülés, amelyet eddig nem tapasztaltak a közönségben, az egész szertartás ideje alatt tartott. A gyászoló közönség a bugó galambokian (jajno hajmijó) a gyászoló közönség fajdalmát látta szímbolizálva. És sokan emlékeztek arra, hogy a hagyomány szól arról a jámbor férfuról, aki élete kockázatásával gyakorolta a miczvókat s akit »báál kenofájim«; a galambszárnyának neveztek... Mindkét vonatkozás találó az elhunyt óadik esetében.

AZ UTOLSÓ SZÓ. A »Semá Jiszroel« echod-szavával fejezte be öle-tét R. Akivó, Rabbi Elozor b. Samúa lelke akkor röpött ki testéből, amikor a tiszta (tóhajr) szót ejtette. Rabbi Simajn Grünfeld utolsó szava is ilyen felejthetetlen. Elete utolsó két napján nem beszélt. Közvetlen megdicsőülése előtt elmondta a bróchót »dicsérettel örökkévaló, aki kiválasztottál bennünket s nekünk adtad a Tórád«. A Tórafajedelem Tóraáldással fejezte be életét. Elete tartalmát nekünk hagyta örökségbe. Utolsó szava szerint a Tóra által érhetjük el az áldást. L. H.

Orth. kóser máczesz

legkényesebb igényeknek megfelelő úgy kásrűsz, mint minőségben, jutányos áron kapható.

Grünstein Jenő,
villanyerőre b-rendezett
pászkgagyár, Szerencs

Orth. vendéglőben cukrászdában, követeljük mindenütt a Zsidó Ujság-ot!

A büdszentmihályi főrabbi elhunytához

Irta: LÖFFLER HENRIK, a budapesti orth. hitközség főtitkára

Büszkeségünk, a magyarországi orth. zsidóság egyik kiváló vezéralakja, a büdszentmihályi nemeslelkű, szentéletű gaon, Reb Simon Grünfeld kidőlt az élők sorából! Elhagyta az ör helyét, ahová a sors őt állította és ahol lelkiismeretesen és szeretettel teljesítette kötelességét!

Halálával sokat veszítettünk; mert az a tátongó ür, amelyet maga után hagyott, egyhamar nem lesz feltöltve.

Régi vágású ember volt. Nyílt egyenes gondolkodása, bátor és szókimondó. Benne megtestesült a »tairó ügedülő bemókajm echod«. Ifjúkora óta kizárólag a Tóra-nak szentelte életét. Atanulásban ke-reste és találta életcélját. És mégis a tanulás magába véve nem elégitette ki őt teljesen. Ő többet akart. A kincsekből, amelyeket összehalmozott, másoknak is juttatni kívánt.

Jesivát vezetett. Szeretettel magaköré gyűjtötte a fiatal generációt, hogy éles elméjével és logikus gondolkodásával tanítsa, irányítsa, egyuttal világítsa meg neki a Tóra utjait. Ez volt az ő ideálja. És kitartott mellette utolsó lehelletéig. Az ő jeles jesivájából kikerült egy alapos, tóraismere-tekkel felfegyverezett lelkes generáció, mely a meggyőződéses zsidó »báale bítim« anyagot képezi és hivatva van az orthodox zsidó közéletben a zsidó tradíciót fenntartani és fejleszteni. A világ minden tájékáról érkeztek hozzá fontos, életbevágó »sááló-k«, ezekkel alaposan foglalkozott és mondhatni, hogy döntéseit az illetékes körök mint jogszabályt elfogadták és alkalmazták.

Ez volna rövidesen összefoglalva a תורה terén teljesített munkájának a kerete. Ez közismert. A גדולה jelzőt reája alkalmazni azonban csak az illetékes, aki őt szemé-lyesen ismerte és vele érintkezett, aki közvetlenül tapasztalta és érezte lelkének finomságát.

Nála a szerénységben nyilvánult meg a nagyság. Csodálatra méltó volt az ő felfogása saját személyéről. Minthogy igen okos ember volt, tudta, hogy tudásban tulszárnyalja sok-sok kortársát. De ezt soha és senkivel szemben nem érezte. Idealista volt a szó legszorosabb értelmében. Ő avval megelégedett, ha valamely kérdésben az igazság felderítéséhez hozzájárulhatott. Önálló gondolkodása mellett igen békülékeny természetű ember volt. Szegénysége dacára mindig barátságosan mosolygott: a belső és külső harmóniának legbiztosabb jele. Talpraesett, szellemes megjegyzéseivel igen gyakran a legkényesebb kérdéseket helyes megvilágításba helyezte és ezáltal a megoldás módját is elősegítette. Nyugodt lélekkel állitható, hogy

a jelenkor egyik legnagyobbjai közé tartozott.

A magyarországi orth. zsidóság tartsa egyik legszentebb kötelességének, ennek a Tóra fejedelmének méltó emléket állítani, amit csakis az ő kéziratban visszamaradt műveinek a kiadásával lehet biztosítani. Irásaiából a zsidó nagyvilág látni fogja, milyen kiváló elme-elt közöttünk, mily nemesérzésű lélek pazarolta szellemi kincseit a köz javára, anélkül, hogy igényt tartott volna a legcsekélyebb elismerésre is. — תנחומה

„Villongás a kassal orth. hitközségben“

Megirtuk, hogy egy névtelen rőpiratot kaptunk Kassáról, amely megtámadja Brach Saul főrabbit, mert a Kassán a rabbiságban működő világhírű radomslai gaonnal szemben állítólag tiszteletlenül viselkedett volna. Megjegyeztük, hogy a rőpirat tenorja mindenképpen visszautasítandó. Most a kassai hitközség elöljáróságától egy erről szóló héber nyilatkozattal kapcsolatban kapjuk a következő, ál-

Egy világos fej mondja:
Ne takarékoskodj!

Különösen ne családja táplálkozásainál, mert a helyes táplálkozás alapja az emberiség legnagyobb kincsének, az egészségnek. Adjon gyermekeiknek a Dr. Oetker receptek, vagy a Dr. Oetker-féle kuglófanyagból készült kuglófot, süteményeket és tésztákat. Azok tartalmaznak mindent, amit a test fejlődése megkövetel, táplálók, izlelések és egészségesek, könnyen és gyorsan emészthetők és nagyon olcsók. Ép ezért legyen odahaza állandó készlete Dr. Oetker-féle sütőpor, vanillincukor, puddingpor, valamint a kuglófanyagból, amelyek nélkülözhetetlen és jó konyhaszögítő eszközök.

Millió háziasszony becsüli Dr. Oetker készítményeit és azokat neponként használja. Ezen a téren ők is megakévták a világos fejjelzést! „Ne takarékoskodj!“

A 127 receptet tartalmazó könyvet kívánatra ingyen és bérmentve küldi:

Dr. Oetker-gyár

Budapest, VIII. Conti ucca 25.

lásponunktat igazoló rektifikációt: — A kassai hitközségben nincsenek villongások. Egy, a névtelenség homályában rejtőzö konkolyhíntő individuum akarja a két világhírű korifeus között felmerült jelentéktelen halachikus vitát clyan színezetben feltüntetni, mintha az személyes élt lenne. Hitközségünk belbékéjét, és különösen a két nagyhirű gaon és cádik közötti harmóniát ily áskáló-dások nem befolyásolják és a közvélemény minden emóció nélkül napirendre térhet ezen jelentéktelen epizód fölött.

Hitrokoni üdvözléttel:

Wiesenberg titkár. Schweid Herman elő járó. p. h.

Kitűnő minőségű

Hutter

szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festékeskedésben. — Gyártja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: **Hutter József szappangyár és Olajipar r. t.** Budapest, VII., Erzsébet-körut 6. — Telefon: J. 461—91, 92, 93, 94.

Rebenwurzl

orth szalámi és kolbászgyár
Budapest

VII., Kazinczy-utca 41. — VI., Laudon-utca 3.
VII., Király-utca 1.

— Vidéki rendelések 15 órán belül érkeznek meg. —
Kérjen árajánlatot!

A palesztinai helyzet

Az augusztusi zavarok miatt Jaffából a zsidók a szomszédos Tel-avivba teszik át lakhelyeiket, ami élénk építési tevékenységet von maga után. — E hó 13.-án tárgyalta a jeruzsálemi bíróság Ben-czion Katz, Abrahám Goldstein Abadia Jedidja, Dávid Jechezkel bünygyét, akik vádolva voltak egy arab meggyilkolásával. A bíróság teljesen alaptalannak találta a vádat s felmentette a gyanúsítottakat. — Február 13-án éjjelkor arab banditák »Bész Alfa« kolónia ellen támadást kíséreltek meg, de az éjjeli örök puskalövéseitől megriadva elmenekültek. — Jeruzsálemi háztulajdonosok, akiknek házaiból a zsidó bérlők kiköltöztek, gyűlést tartottak, amelyből kifolyólag kéri az arab intézőbizottságot, hogy szüntesse be a zsidó ellenes bojkottot, mert több kárt okoz, mint hasznot.

Hinkis, a halálra ítélt telavivi zsidó rendőr megfélebbezte az ítéletet a legfőbb jeruzsálemi bírósághoz. Kéri a per újrafelvételét újabb tanúk kihallgatását, akikkel bizonyítani tudja ártatlanságát. Hinkis levelet intézett a börtönből a lengyelországi Rownóban élő szüleihez, melyben teljes ártatlanságát hangoztatja. »Nem öltem meg senkit — írja levelében — ellenkezőleg saját életem veszélyeztetésével több ember életét mentettem meg a zavargások idején. Remélem, hogy a perfelvétel teljes ártatlanságom bizonyításával fog végződni, mely után szabadlábba helyeznek«. Végül kéri Hinkis, hogy apja vigasztalja meg kétségbeesett anyját és kéri, hogy bizzanak az igazság erejében, mely napfényre fogja hozni teljes ártatlanságát.

Jeruzsálem, február 16.

A »Doar Hajomk«, párisi levele-

zőjének tollából beszélgetést közöl Bessedowski volt párisi szovjet követel, akinek a bolsevizmustól történt elfordulása és a bolsevik követség épületéből való elmenekülése annak idején nagy feltűnést keltett. Bessedowski elmondja, hogy a kommunista internacionálé 1929 tavasza óta különös érdeklődéssel fordul a palesztinai kommunista párt felé és kü-

lön körlevelekben szőlította fel a palesztinai kommunistákat, hogy fokozzák tevékenységüket a zsidó és arab kolonisták és munkások között. A különböző arab szervezetek és a sejkek nagy pénzajándékokban részesültek. Az a szovjet kereskedelmi bizottsága, amely 1929-ben Jemenben járt, azzal a céllal tartózkodott ott, hogy Palesztina lakosságát forradalmosítsa. A bizottság sok tízezer dollárt osztott szét Palesztina és Transjordánia sejkjei között.

Fogkrém, likör és egyebek

Felvilágosítást kért tőlünk egy olvasónk a fogkrémre vonatkozólag. Őszintén szólva nem adhattunk neki pontos felvilágosítást. A kérdés ugyanis az: nem-e aggályos rituális szempontból az olyan készítmény használata, amelyben állati zsiradék is van. A fogpasztában mindenesetre van zsiradék, de olyan mennyiségben-e, olyan minőségben-e, olyan módon-e, amely a rituális aggályokat jogosulttá teszi, azt nem tudjuk eldönteni. Ugyanilyen kérdés elfordul több esetben. Csak a multkor vetődött fel Szlovenszkóban a konzerv-halak készítésénél előállható rituális szabálytalanságok kérdése. A halak konzerválásánál valószínűleg borecetet használnak,

ami pedig a „jajin nészech“ tilalmának megszegését foglalja magában. A munkácsi rabbiság ki is adott ilyen irányban tilalmat s utána közölte, hogy egy halkonzerválással foglalkozó gyár áll is felügyelete alatt. Polémia is fejlődött ki e dologból, mert bizonyos összefüggést láttak az „iszlir“, a tilalom s a hechszer bejelentés között.

Az objektív és orthodox szemlélet előtt a kérdés nem intézhető el olyan egyszerűen. Meg kell gondolkodni, hogy a rituális törvények következetes megtartása az orthodoxiának egyik elengedhetetlen feltétele s esszenciális eleme. Ha kimondott tilalomról van szó, nem lehet helye engedékenységnek. Ha pedig kétes esetről van szó, ha rituális aggály merül fel, akkor tisztázni kell a dolgot. Másrésztől viszont ott áll irányadóul a bölcsek ama megállapítása s előírása: „nem szabad oly tilalmat kimondani a közösségre, amelyet ez elviselni nem bír“. Ez természetesen csak olyan esetre vonatkozik, amikor a rituális aggály esetleges lehetősége, vagy némi valószínűsége feltételezhető, de be nem bizonyítható. Bizonyos, hogy például a halkonzerv fogyasztása különösen orthodox zsidó kö-

REMÉNY

zsidó ifjúsági folyóirat.

Zsidó ifjúsági regények, elbeszélések, darabok, sakk, stb.

Szerkeszti: **Dr. Molnár Ernő**

Félévre 4 pengő.

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókellékek** áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seldner Lipót** áruháza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450—87.

rőkben nagyon elterjedt, hisz a téli idők „solajsz-szetudajs“ étkezése leginkább ily halak fogyasztásából áll. Ilyen esetben legjobb volna talán szemet hunyni? A munkácsi rabbiság azon a nézeten volt bizonyára, hogy lehet a dolgot teljesen a vallástörvény alapján elintézni s így vétkes és káros dolog a passzív nemtörődömség. Tulajdonképpen így kellene eljárni minden kétes és a rituálissal összefüggő élelmiszeri és háztartási ügyben. A német orthodoxok e téren célszerűen s következetesen járnak el. Külön füzetben összeállították például ama gyógyszereket, amelyeket aggodalom nélkül lehet peszáchkor is használni, mint chόμεcz-menteseket. Lehetne ilyen összeállítást szakértőkkel elkészíttetni egész évre. Ha pedig oly összetételről van szó, ahol a vallástörvény megszegése valószínű, akkor az orthodox közösséget fel kellene világosítani, hogy az illető dolog használata tilos.

Mihelyt az illető készítmény fogyasztásában csökkenés áll be s a gyár megtudja az okát, gondoskodni fog a cikk oly-nemű gyártásáról, amely megfelel a vallástörvényeknek.

Hogy ezzel kapcsolatban foglalkoztatni kellene 1—1 rituális szempontból megbízható embert? Ez nem ellenvetés, ellenkezőleg egy erősítő argumentum. Hisz a „Zsidó Ujság“ egyik multkori közleményében megállapította, hogy ha minden rabbinikus hechszer maga után vonna 2—3 orthodox zsidó számára munkaalkalmat, akkor a szombattartó alkalmazottak óriási nyomorán legalább egynéhány esetben lenne segítve. Az is ki volt fejtve a „Zsidó Ujság“ hasábjain, hogy a hechsereknek nem volna szabad megdrágítani a használati

cikkeket, — nem a gabellával összefüggő élelmiszerről van szó — s teljesen elegendő ok volna a hechserek adására egy-egy zsidó ember párnoszója.

Visszatérve a kiinduló ponthoz, nem tudjuk, vajon a benne levő szappan vagy zsiradék el van e tiltva vallástörvényileg, de azt tudjuk, hogy meg kellene pontosan állapítani a dolgot és azután kellő komolysággal rászoritani a piacot ellátó üzemetek, hogy az esetlegesen meg nem felelő cikk helyébe rituálisan kifogástalant készíttessenek. Ez a likörre, rumra, pálinka-félékre épp annyira vonatkozik, mint a halkonzervre, mint az ovomaltinra és mint a fogkrémre. De vonatkozik a táplisztekre meg a stítóporokra is.

Elveszett tóratekercsek

(Levél S.-A.-Ujhelyből)

Sátoraljai hely és Szerencs között talált valaki két darab tóratekercsrészt. Mindkét tekercs más és más tórától való, gyönyörű szép betűkkel. Az i-teni szent törvények rongyos vászon darabban voltak begöngyölve, most papírba burkolva várják Dick rabbi urnál, hogy ismét összekerüljenek a két Tóra másik felével, ahonnan ki tudja milyen szentségtelen kezek szakították el. Egy derék zsidó ur-hölgy váltotta magához, avatlatlan kezeiből és tette őrizetbe a rabbinál. Szegény drága tóradarabok, honnan kerültek el? Micsoda szomorú dráma játszódhatott el körülöttük? Oroszországban most fogják el a nagy zsidó rabbikat, csukják be a zsidó templomokat,

Orth. kóser pótkávét

כשר של פסח

husvéti árut

elismert kitűnő minőségben, szigorú előírás szerint, főt. Silberstein Aron beledi és főt. Fischer Menáchem sárvári főrabbi felügyelete alatt készít:

Sárvári Pótkávégár Rt.

Szombat és ünnepnapokon zárva.

talán onnét, vagy talán még a román pusztítások idejéből valók ezek a szent ereklyék? Ki tudja? Busan nézem a szent betűket és összefűzött lapokat, mely a zsidó nép elszakadottságát és vándorlását jelképezi előttem, de egyben azt is, hogy széjjeltépve, megszagatva is bevándorolja a mi szent könyvünk az egész világot és visszakerül mindenütt a zsidó szívekhez. Avagy talán egy szegény vándor tóráról vesztette el, aki javítani vagy pótolni vitte magával? Erre kíváncsi most az ujhelyi zsidóság. Aki minderről bármi felvilágosítást tudna adni, vagy igazolni tudja, hogy a két tóratekercs melyik szidránál kezdődik és melyiken végződik, jelentkezék Dick rabbi urnál.

Dr. Székely Albert.

RADION

egy maga mos!

Gyártja: **HUTTER JÓZSEF**

Szappangyár — Olajpar
részvénytársaság

Telefon: József 461—94.

VII. Erzsébet-körút 6. sz.

Lengyelországi chószid- legenda . . .

... Reb Sévach nagy csodatevő hírében állt egész Lengyelországban. Ezrével tódultak hozzá a betegek, a szegények, a bénák, s az öreg cádiknak mindegyik részére volt orvoszere és ki tudná: hány és hány szegény, nyomorult embert mentett meg az éhhaláltól. Háza tárva nyitva állott a szűkoldúak előtt s maga akárhányszor hozzá se nyúlt az ételhez, csak hogy annál több jusson a sok éhezőnek.

... Eizik egy falusi kocsmáros volt, az egyetlen, Kielce környékén, aki kikelt a chószidok rajongása ellen. Sokat bolyongott külső országokban, amíg ezer hiu próbálkozás után hazavergődött falujába, hogy szerencsét próbáljon. A sok kételkedő szó bentdolgozott a »felvilágosult« Eizik lelkében és nevette a sok hívő embert, akik gyalogszerrel is nekivágtak a havas mezőknek, csak hogy Reb Sévach színe elé járulhassanak.

Az öreg cádik is hallotta, milyen élesen támadja a falusi kocsmáros, sok látogatója miatt. De csak mosolygott rajta. — Én szegény, egyszerű lélek vagyok — mondotta — nem tudok csodát tenni, de odafent a mennyi törvény előtt tán meghallgatják egy ember imádságát, aki ment akar maradni minden büntől... Majd eljön még az idő, hogy hisznek a kételkedők, nem én bennem, mert én sekisem vagyok, hanem Benne, minden földi lény egyetlen Urában és Parancsolójában...

És ez az idő el is jött. Nagy inség szakadt az országra. A rettenő szárazság lábán ejtette el az egész gabonát, vész pusztított az állatok között, a gyümölcsfák virágait lerágta a sok ártó hernyó, gazda, kereskedő tönkrement, a pénz hihetetlenül megdrágult s Eizik is aggódva tündött el, miből fogja a földesurnak a bérletet megfizetni. Mert tetejébe minden szerencsétlenségnek egy adósa, aki jókora pénzzel tartozott neki, egy szerencsétlen spekuláció miatt tönkrement s Eizik, aki kétségbeesve akart pénzt felhajsolni, elkeseredve látta, hogy mindenki ridegen fogadja, hasztalan köti le háza berendezését, minden holmiját, mötyőjét, senki sem akar hitelen neki.

Pedig a fizetés napja veszedelmesen közeledett s Eizik már reszketve gondolt arra, hogy ha nem tud fizetni, földesura kikergeti az országra és soha-soha talpra nem tud állni... Egy éjszaka, amikor nyugtalanul forgolódott ágyában s hasztalan kereste az álmot, felesége odaszólt hozzá:

— Tudom, Eizik, mi a bajod; a fizetés aggaszt. Pedig nincs mit haboznunk. Még két hét s ha nem kapunk pénzt, koldusbotra jutunk! A férfit mélyet sóhajtott.

— Nincs segítség! — mormolta kétségbeesetten.

— Meg kell tenned, Eizik... Ez az utolsó próbálkozás.

— Mire gondolsz?

— El kell menned Reb Sévach-

hoz.

— A cádikhoz? Soha!

— Miért? Jószívű, jámbor ember, tán megsegít...

— De hiszen egyre ingereltem ellene az embereket! És bizonyára nem felejtette el a sok megbánást... S tudna-e rajtam egyáltalán segíteni? Ami pénze volt, azt mondják, szétosztotta a szegényei között s az ő szavára nem ad a földesur... S még egyszer mondom, nem hiszek a csodatevében. Pedig, ha igaz volna az, amit mesélnék róla, soha rossz szó nem hagyná el a számat s három napig étlen-szomjan böjtölnék az I-ten házában...

Szó szót követett s az asszony addig nem nyugodott, amíg Eizik rá nem szánta magát a nagy utra. Fölkereste Reb Sévacht.

A cádik szó nélkül fogadta. Finom mosoly ült ajkán, míg Eizik panaszát, kérését előadta. Egy szó szemrehányást sem tett neki. Mikor a kocsmáros eltávozott, bucsuzól egy levelet adott neki:

— Fogd ezt az írást, s add át a földesurnak! Majd minden rendbe jön!

Eizik megköszönte a rabbi jószágát. Amíg a levelet megtapogatta, a cádik mélyen a szemébe nézett:

— Még egyszer mondom: Higyj az Ő nevében. Aki kételkedik, kárt vall...

Eizik eltávozott. Felült az uccán várakozó kocsijára és elhajtatott.

De a kétely kinozta. Mi lehet a levélben? Pénz? Olyan laposnak látszik. Csak nem fog beállítani a földesurhoz üresen. Egy ur nem ismeri a tréfát, ki fogja kergetni s még kacag is együgyűségén. Mit tegyen. Ki kell bontania a levelet.

De azután eszébe jutott Reb Sévach bucsuszava: »Higyj az Ő nevében! Szeretne hinni, de olyan nehéz. És hátha Reb Sévach csufot akart üzni vele?... Hiszen volna is rá oka; mennyit áskálódott ellene! S végül a rabbi is ember; az ő szívében is lakozhatik emberi gyöngeség s nem felejt el, ha valaki rosszat tett vele!...

Igy tündött veritékes izgalomban a szerencsétlen ember. Végül rászánta magát: feltépte a levelet.

A levél üres volt. Vagyis, hogy egy üres cédula volt benne, semmi egyéb.

Eizik keserűen felkacagott.

— Igazam volt... Nem tudott felejténi, nem tudott megbocsátani... Mégis jó volt, hogy éltem a gyanuperrel... Ha feleségem megtudja, majd ő is megváltoztatja a véleményét... Az ember sohasem hallgasson az asszonyi szóbeszédre!...

A kocsmára ajtajánál felesége szivszorongva várta.

— Voltál a rebbenél? Jártál a földesurnál?

Eizik keserűen fakadt ki:

— Ostoba asszony!... Miért küldtél el a cádikhoz? Rutul rászédett!

— Ne szidd azt a jámbort, Eizik!

— Nem szidom, csak megmondom az igazat! Azt ígérte, levelet ad velem s majd rendbe jövök, kifizethetem az adósságomat. A levél üres volt. Ennyit ér a hited, a bizalmad!

Az asszony nyugtalanul kérdezte:

— S nem mondott egy szót sem bucsuzóra?

— De, igen. Azt mondta, hogy aki kételkedik, az kárt vall!

— Eizik, Eizik, örült voltál! — lelkendezte az asszony. — Miért kételkedel, miért nem hiszel? Most hagj magadra; én megyek be a cádikhoz s én kérem meg, bocsásson meg neked, segítsen rajtunk!

Eizik fejét csóválta és egy szót sem szólt. Furdalta a lelkiismeret. Ráhagyta az asszonyra, cselekedjék belátása szerint...

A még izzadt lovakat megint befogták a kocsiba és lóhalálában

vágtattak a város felé.

A cádik házába az asszony ment be. Eizik kint maradt.

— Mi járatban vagy jóasszony? — szólt Reb Sévach.

A kocsmárosné kétségbeesve tördelte a kezét:

— Irgalmazz, cádik! Az uram Eizik elvesztette az eszét... Nem fogadta meg a tanácsodat, nem hitt nekem... De én hiszek. Tudom, hogy jó, tiszta szívű ember vagy... Segíts még csak egyszer. Rajtam... Ne engedd, hogy kikeressenek a házukból...

Rabbi Sévach most sem szólt egy szót sem. Odament asztalához s egy levelet adott át az asszonynak.

— Menj el leányom, majd minden rendbe jön. — Az asszony boldog ujjongással csókolta meg a cádik ruhája szegélyét.

Kint Eizik türelmetlenül várta.

— Mit mondott a cádik?

— Ezt a levelet adta.

— Adssa ide, hadd lássam!

— De föl ne bontsd, Eizik! Boldogságunkra kérlek, ne nyulj hozzá!

— Megigérem.

Eizik megtapogatta a levelet, aztán gunyosan megszólalt:

— Erzem, nincs benne semmi.

— Eizik, emlékezzél rá, mit mondott a cádik.

■ ארמת כשר ■

VÉNUS

ételzsr

Synders győri orth. főrabbi ur
hechserével ellátva.

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer,
csemege és élelmiszer üzletben
kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.

Kohn Adolf és Társa

**Győr-Budapest, Zoltán-
utca 16. Telefon: 208-22.**

Képviselet:

Sussmann Lipót és Társa

Telefon: „Újpest” 161.

— Jó, jó, nem szólok semmit. De ha a földesur kihajít a házból, te légy az oka!

— Add ide a levelet!

Az asszony elvette tőle az írást és táskájába tette. Az egész uton nem szóltak egy szót sem egymáshoz. A férfi töprengett, kételkedett, az asszony hitt...

A földesur a verendán pipázott, amikor Eizikék beállítottak hozzá.

— Jó, hogy hozod a pénzt, zsidó. Éppen itt az ideje. Az este sok pénzt vesztettem kártyán. Ki kell fizetnem az adósságomat. Add csak ide!

Az asszony reszkető kézzel vette elő a levelet.

— Ejnye, de uriasan csináljátok! — szólt az ur. Megsporolhattátok volna a kopertát.

Aztán odaszólt nekik:

— Kétszáz rubel, ugy-e?

Egyik sem felelt, csak reszketve várták, mit hoz a következő perc. A földesur feltörte a levelet. Husz darab tízrubeles papír hullott ki belőle.

— Rendben van! — szólt a földesur. — Elmehtettek... De, nini, az asszony elájult!... Hé, legények, öntetek egy kis vizet a képíre, hogy magához térjen... Ezek a zsidó asszonyok mindjárt rosszul lesznek, ha pénzt kell fizetniük... Másnap Eizik bünbánó arccal állított be a cádikhoz:

— Bünyös voltam, hitvány voltam. Nem érdemeltem meg, hogy jót tégy velem!

— Nem érted tettem, Eizik, hanem feleségedért, aki jámbor, hívő asszony... Ne köszönj nekem semmit sem! Hanem most menj el I-ten házába és teljesítsd fogadalmadat. Böjtölj.

— Ezt is tudod? — szólt elálmélkodva Eizik. — Hiszen feleségem egy szóval sem említette neked...

— Ezt is tudom — szólt mosolygva a cádik — s tudom azt is, hogy máttól fogva hinni fogsz Benne, aki csodát tett azért, hogy egy hitetlent magához térítsen. Menyire szereti az Ur a jámborokat, ha még az érdemteleneket is felémmeli...

Weisz Mór

orthodox kóser sütődéle
keksz-, teasütemény- és kétszersült gyára

Budapest, VII., Dob-utca 22. — Telefon J. 423-65.

Vidéki postacsomagok szállítása legpontosabban. — Gyors és pontos kiszolgálás.

Kérjen árjegyzéket! — **Kérjen árjegyzéket!**

HIREK

NAPTÁR

Sáboz Jiszraj, Sevát 24.

— Rajs-chajdes bencsolás —

Gyertyagyújtás (Bpest): 5 ó. — p.
ny kimenetele : 5 „ 55 „

Péntek: Rajs-chajdes Adar első napja

Olvasóinkhoz! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 15-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás leg egyszerűbb módja belsőleg postatakarékpénztári csekk útján (50,791 sz.): külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszkelhető. (Romániában az utalványon az összegot a postahivatalnok tölti ki)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szives beváltását.

— „**Megmentve**“. Jelen számban kezdjük meg ilyen című regényünket. Guggenheimer ezen elbeszélése különösen alkalmas a magyarul olvasó orthodox ifjúságban a vallásos öntudatot ébren tartani és a zsidó jellemzőségeket erősíteni.

— **Az Országos Tiferesz Bachurim ügyében** a budapesti T.B. felkéri mindazon egyesületeket, amelyek a hozzájuk juttatott körlevelekre válaszukat még nem küldték el, hogy ezen válaszukat legelőbb beküldeni sziveskedjenek, mert ezek késése akadályozza az előkészítő munkát. Ezen kérés azon egyesületeknek is szól, amelyek az országos egyesület megalakulását bármely oknál fogva nem tartják szükségesnek.

— **A din tajrót kell népszerűsíteni a zsidóság körében.** (Levél.) A múltkor Eperjesen lévén dolgom, kötelességemnek tartottam tiszteletemet tenni R. Chajim Lau orth. főrabbinál. Rendkívül kedves, s mérhetetlenül bölcs férfiut ismertem meg benne, aki az eperjesi orthodox életet az egész vonalon fellendítette. Kötő szónok s pompásan fegyelmelt jelszót tart fönn. Elbeszélgetünk a világ-zsidóság problémáiról. Nagy híve az Agudának, mert ezzel véli elérni, hogy orthodox szülők gyermekei orthodoxok maradjanak. Elmondotta azt az érdekes

seget, hogy beszédeiben állandóan visszatér a visszás helyzetre, amelybe a zsidó hívek a céltalan, zsidótlan és óriási pénzeket felémészítő pörösködések által kerülnek s azzal szemben propagandát csinál emellett, hogy a vitás ügyeket vallási választott bíróság „din tajrót“ által intéztessék. El van határozva a rabbi, hogy nem hagyja abba ilyen működéseit az elv diadalrajutásáig. A hitközségben az akció már örvedes eredményeket ért el, amihez hozzájárul, hogy tudja, mily kiváló egyéniség ül most a rabbi-székekén. L. H., S. A. Ujhely.

— **ROMÁNIAI ZSIDÓELLENES ZAVARGÁSOK.** Kisenevben a gör. kath. teológia növendékei kivonultak az utcára és üzleteket romboltak s gyanútlan járókelőket vertek véresre. A bevezetett vizsgálat megállapította, hogy a harcias papnövendékeket a kisenevi teológia két professzora biztatta fel a rombolások és verekedések elkövetésére. — A most folyó megyei választásokon a cuzista antiszemita erősebb aktivitásba léptek és sokhelyütt rombolásra uszították a zsidók ellen. — A bukovinai Suceava megyében a cuzisták az éjszaka leple alatt sorra gyújtották fel a zsidó lakosok házaikat. Így például a Balaceara nevű községben egy éjszaka öt zsidó ház gyulladt ki és égett porrá, miközben a cuzisták által felízgatott lakosság ölbegett kezekkel nézte a zsidó vagyonok pusztulását. Amikor pedig a község bíróját jelentést tett az eseményekről felettes hatóságainak és sürögös beavatkozást kért, a cuzisták fenyegető levelekkel árasztották el a bírót, amelyekben a legszörnyűbb megtorlást helyezik kilátásba, ha a zsidó lakosok érdekében szót mer emelni.

— **A SECHITÓ KÖRÜL.** A német birodalmi gyűlés büntetőjogi bizottsága február 14-én tárgyalván az állatkínzásról szóló törvényt, elhatározta, hogy az állatkínzás szankciója nem alkalmazható sem tudományos, sem vallási okokból eszközölt eljárásokra. Az erre vonatkozó javaslatot a katolikus centrupárt tagja, Boll képviselő, tette meg. — Az angol parlamentben is szóba került az állati állatvédelmi egyesületek kérvénye a rituális metszés ellen. Macdonald miniszterelnök kijelentette, hogy nem hajlandó támogatni ezt a kérelmet. Ugyanott szóba került, hogy a Weinberg féle készüléket, melyet a metszésre alkalmas állatok fájdalommentes földreterítésére használnak, kötelezőleg kellene bevezetni, a nem-rituális levágásoknál is.

— **ZSIDÓ KONZUL ALBÁNIA-BAN.** Albánia pár főnyi zsidó lakossága egy családdal megszorodott. Az északamerikai Egyesült Államok elnöke Hermann Bernstein zsidó hírlapíró, aki zargonlapot is szerkesztett, albániai követnek nevezte ki. — A prágai amerikai követ — amint már jelentettük — szintén zsidó.

— **FELESLEGES REKLÁMCNÍLÁS ÉS VITA.** (A Zsidó Szemle címe.) Pár héttel ezelőtt — mint ismeretes — megjelentek Magyarországon a cionista Keren Hájesszod delegátusai. Közben a kajleltől héber levelet kaptunk, amely a »Doar Hájom« című nem-orthodox és nem kajlelpárti napilapra hivatkozva, célzást tett arra, hogy a dr. Wilensky fődelegátus segítségére jött két delegátus szombaton utazott el s így a kajlel kéri, hogy a Keren Hájesszod miatt ne mellőzzék a »Rabbi Meír Báál Hájessz« adományait Magyarországon. Mi — mint orthodox lap — a kajlel leveleiből az utolsó passzust kötelességszerűen közvetítettük a magyarul olvasó közönséggel. A szombati utazásra vonatkozó héber megjegyzést azonban nem regisztráltuk magyarul, kiindulva abból, hogy ez talán nem is igaz. Erre aztán levelet kaptunk az egyik delegátustól, Avigdor Hameiri, a kiváló héber költőtől, amelynek értelmében ő nagyon fájjalja a kajlel levelét, amely a »Doar Hájom« nem pontosan megírt híron alapszik, mert kedden utaztak el. Feleslegesen tartottuk ugyan a rektifikáció közlését, mivelhogy az olvasók egy része úgy sem tudta, miről van szó, de a levélíróra való tekintettel kiadtuk a helyreigazítást, mely lényegében véve reklámot csinál, a kajlelnek. Azt hittük: az ügy most már igazán el van intézve. De tévedtünk. A »Zsidó Szemle« felmelegíti a dolgot s »gonosz célu hamí-

Csodaszép
parókák!
Tartós ondolás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!
Pock Károly
hölgyfodrász
Bpest, Andrassy-ut 19.
Telefon: Lipót 999—10.

sítvány«-nak minősíti a közleményünket. Az utolsó kifejezésekre tudvaleg nagyon könnyű volna hasonlókkal válaszolni, hisz ez izlés dolga. De nem tesszük. Csak nyugodtan megállapítjuk azt, hogy a magyar-zsidó sajtó hangja nagyon eldurvult s hogy az egész ügy felfuvasa, örvedesen, kizárólag a Kajlelnek csinál propagandát. S az egészben csak az a szomorú, hogy a Zsidó Szemle Kajlel-propagandája nem sokkal lesz eredményesebb, mint a Keren Hájesszod propagandája. Mert nincsen pártkülönbség Magyarországon arra, hogy — ne adjanak.

— **SZLOVENSZKÓI KÖZSÉGEKBŐL.** Ó-Gyalla (Stara Dala) községben egy párt alakult, amely a statusquo hitközséget orthodox-szá akarja átválttatni. Emiatt nagy viszály tört ki. — Ugyancsak nagy viszálykodás van a komáromi neológ hitközségben, ahol a tagok egy része Krausz Mór, a 30 év óta működő rabbi helyettest főrabbiá akarja megválasztani, aminek következtében az előjáróság lemondott. — Az érsekújvári neológ hitközség alkalmazottjainak 30 százalékos fizetésemelést szavazott meg.

— **LEÉGETT A KOVNOI ZSIDÓ GYERMEKOTTHON.** Január 28-án leégett a zsidó gyermekotthon Kovnóban. A tűz, sajnos, gyermekáldozatot követelt. Egy gyermek meghalt, kettő súlyos égési sebeket szenvedett. A kovnoi gyermekotthon az egyetlen árvaháza volt a litvániai zsidóságnak. — Németországban egy nőkből álló bizottság vette kezébe az árvaház támogatását.

— **DÉLAFRIKA LEZARJA KAPUIT A BEVÁNDORLÓK ELŐTT.** A délafrikai parlament elfogadott egy törvényt, amelynek értelmében Litvániából, Lengyelországból, Lettországból, Oroszországból és Palesztinából évenként csak 50 bevándorló jöhet be. Ezen felül 1000 főnyi tartalékvóta engedélyezhető, ha produktív bevándorlókról van szó. Az egész intézkedés lényegében véve a zsidók ellen irányul és így újra látjuk a nagy zsidó probléma lényegét: a zsidóság kénytelen kivándorol-

ni némely országból, de nincs — hová. — Megjegyzendő, hogy az összes zsidó parlamenti képviselők igen élénken ellenezték a törvényjavaslatot; az összes afrikai hitközségek tiltakoztak ellene, de eredménytelenül.

— **SIRKÓAVATÁS.** Szükszóról írják: Reichmann József boldogult hitközségi elnökünk siremléke f. hó 27-én, csütörtökön délelőtt 9 órakor lesz felavatva.

— **A VÖRÖSTENGER KÖRNYÉKI MOHAMEDÁNOK ZSIDÓ RABSZOLGÁKKAL KERESKEDNEK.** — Párisból jelentik: Dr. Mezan, az ICA képviselője, aki a napokban tért vissza délarabiai expedíciós utjáról — párisi lapokban féltelmes beszámolóval közöl a Vöröstenger környékén uralkodó viszonyokról. Adenben és Yemen kikötővárosaiban egészen nyíltan virágzó rabszolga-kereskedelmek folyik. A rabszolgák legnagyobb része néger, de tekintélyes számban yemeni és más környékbéli zsidók is képviselve vannak a rabszolgák között, akiket a dzsedai piacon gazdag mohamedánok adnak el. Mint-hogy a »Korán« megtiltja a mohamedán vallású rabszolgák tartását, ilyen vallású rabszolgák nincsenek is. A zsidó rabszolgák arányszáma ezért igen magas, ami különben is a yemeni zsidók szörnyű gazdasági helyzetével magyarázható.

— **A SZOVJET ÖRÜLETEIBŐL.** Az éhenhaló orosz zsidók produktív foglalkozásokba való elhelyezésére alakult társaság (»Komzet«) visszautasította az angol-zsidó segélyegylet által felajánlott évi 100 ezer dollárt. Okul azt hozták föl, hogy a birodalmi főrabbi, dr. Hertz, a szovjet ellen propagandát fejt ki és így félni kell attól, hogy angol-zsidó segítyezés címén tulajdonképpen a bolsevizmus ellen akarnak agitálni. — A Berliner Tageblatt jelentése szerint számítani kell egy legközelebb erőteljes meginduló vallásellenes akcióval. A pápa ugyanis legutóbb megüzente a harcot a szovjet vallásellenes politikájának. Ennek ellenhatásként nagy üldözés fog megindulni mindenmemű pap és vallásos élet ellen, akár zsidórol, keresztényről,

avagy mohamedánról lesz azó. — A pápa a szovjetországi katolikusok üldözötése miatt vezeklési misét rendelt el és az összes államokhoz intéz felszólítást, hogy küzdjenek a lelkiismereti szabadságért. — Az angol kormány külügyminisztere bejelentette, hogy ahol lehet, befolyásával mindent el fog követni az oroszországi vallásüldözések beszüntetése érdekében. — A müncheni érsek, Feulhaber bíboros, ünnepi beszédeben megemlítette, hogy az elmúlt negyedévben 980 keresztény templomot és — 200 zsinagógát vettek el a kommunisták.

— **A zsidóság régi vágyát** teljesíti a világhírű Hutter József szappangyár — Olejipar rt., amikor elhatározta, hogy oly szigorúan megbízható, kőser »Hutter szarvas szappan« hoz forgalomba, mely egyrészt a budapesti aut. orth. hitközség rabbinátusa felügyelete alatt készül, tehát vallásilag megbízható, másrészt mivel tisztá kókusz olajból a modern szappangyártás minden követelményeinek megfelelőleg készül, tehát ugy vallásilag, mint a kereskedelmi követelményeknek a legmesszebbmögleg megfelel. Örömmel üdvözljük a népszerű szappangyár elhatározását, mert reméljük, hogy az új kőser szappan már kitűnő minősége által is általános elterjedésnek fog hamarabb örvendeni.

— **EGY SZLOVENSZKÓI KÖZSÉG LEROMLÁSA.** A »Nyitrai Lapok« híradása szerint Galgócon nagy kiterjesztésű epidémia dühög. Egy Galgóchoz közeli faluban egy fiatal zsidó gazdálkodó házasságra lép a község egyik hitű katolikus gazdájának leányával. A férfi kiter. Az egyik galgóczi művészi ipartelep vezetője egy nyugalmazott katolikus tisztviselő leányát veszi el és kiter. Két galgóczi zsidó lány, testvérek, szívük választottaival, katolikus iparosokkal lépnek frigyre és ezért elhagyják a nők őseik vallását. Egy vegyes házasságot kötött házaspár közül a nő kath. férjének vallását veszi fel. Ezenkívül még az uri társaság egyik tagjának zsidó menyasszonya a közeli házasság előtt vasszi fel a keresztiséget. Galgócon egyébként az 1919. év óta 20 vegyes házasság kötött.

Kivonat a 318. sz. árjegyzékünkéből!

3. sz. Fekete, füzös, férficipő, megasszárú vagy fél, box vagy sevró, stoffolt talppal, kifogástalan minőségben, amerikai, francia vagy angol formában	P 11.50
4. sz. Fenti kivitelű cipő lak kaplival	12.40
5. sz. Barna, füzös férfi félcipő, divatos forma	13.60
5a sz. " " " " divatos betéttel	15.60
5b sz. Lakk, " " " " fehér varrott rámmával	16.60
8. sz. Fekete női cipő, diszes, divatos P 11.20; egész lak, kifogástalan minőség	13.90
9. sz. Női barna cipő, pántos vagy füzös divatos kivitelben	11.80

Szállítás utánvétellel Nem megfelelő ki lesz cserélve, vagy a pénz visszatérítetik.

Imprex Cipőgyár, Makó.

3. sz. cipő
P 11.50

A szovjet elkobozta a leningrádi nagy zsinagógát

Legújabb moszkvai jelentések szerint, a legfelsőbb szovjet-hatóság f. hó 15-én tartott ülésében elhatározta a nagy leningrádi zsinagógának egy u. n. »munkás kultur-házzá« való átalakítását. Az átalakítást f. hó 16-án vasárnapon végre is hajtották. A leningrádi zsidóság ezek után egyetlen nyilvános templom fölött sem rendelkezik. — A moszkvai kommunisták a moszkvai nagy zsinagóga hasonló átalakítását követelik.

— A NAGYSZOMBATI JESIVA KONGRESSZUS ügyében a jesiva vezetősége a következők közzétételére kéri fel a Zsidó Ujságot: A kongresszus sábosz zóchajr-ra és az azt követő napra hivatik egybe. A jesiva vezetőségének a legtöbb volt tanítvány címe nem áll rendelkezésre, ezért kéri a jesiva, hogy minden tálmid tekintse e sorokat meghívónak. Az összes volt nagyszombati jesivanövendékek tehát ezennel a Zsidó Ujság jelen közleménye által ünnepélyesen meg lettek hívva az összejövetelre. Az ünnepélynek mindkét napra igen gazdag programja van, melyből kiemeljük a széfer-tajró avatást, Gitin traktátusának befejezését, Ungár főrabbi drósóját. Az ünnepélyes alkalomra a főrabbi ur a Gitin 90. lapján levő »szüjjet« adta ki tanulásra (kezdődik a misnánál, »Bész Sámáj ajmirim« stb.). Mindegyik, az ünnepélyen résztvenni szándékozó tanítvány értesítse haladéktalanul a jesiva vezetőségét: 1) mikor érkezik, hány napra; 2) óhajt-e a menzában étkezni, vagy máshol;

Új és kedvező rendszerű családi életbiztosítás

Utóbbi időben több életbiztosító társaság ugynevezett leánykiházási-tási biztosításokat ajánl és a családapa ily biztosítás megkötésével azt véli, hogy családjáról gondoskodott. Csak a családfo halálakor derül ki, hogy a »kedvező leánykiházási« biztosítással nem történt gondoskodás a családról, amely az apa gondoskodása dacára egy fillér nélkül marad, mert a kötött biztosítás csak a leány férjhezmenetelkor válik esedékessé. Maga az eszme, hogy az apa a leány születésekor, vagy már kis korában gondoskodik a hozományról igen helyes, de ennek úgy kell történni, hogy az tényleg életbiztosítás legyen. Hönig József, az ismert biztosítási szakember, az »Anker« megoldotta ezt a fontos kérdést az általa feltalált új biztosítási táblázzal, mely nem csak a leánykiházást, hanem a családról való gondoskodást nyújtja. Csak üdvözölni tudjuk ezen fontos eseményt és csak ajánlani tudjuk olvasóinknak, hogy mielőtt ily »kiházási biztosítást« kötnének, kérjék Hönig titkár urszakszerű felvilágosításait, aki már igen sok esetben teljesen önzetlenül a közönség szolgálatára állott.

3) szállodában kíván-e elhelyezkedni, vagy privát szállásra? A jelentkezések a következő címre eszközlendők: Rabinska skola, für Abraham Trattner, Trnava. (Slov.)

— SZIJUM MÁDON. Chámisó Ószor előestéjén sikerült szijum-ünnepélyt rendezett Peszóchim-ra, a Zipszer Henrik féle imaház. Elsőnek Salzer Jenő köszöntötte Zipszer Henriket önzetlen áldozatkésziségeért, majd Lindenfeld Emil, a traktátus előadója szólalt fel. Beszéltek még Teitelbaum Henrik, Wachtenheim Adolf, Siechermann Salamon, Mondschein Izrael, Salzer Vilmos. Utóbbi a háziasszony tisztét betöltő Zipszer Henriknének mondott köszönetet buzgó fáradozásaiért.

— A S. A. UJHELYI TALMUD. TÓRA felsőosztályában lélekemelő szijum volt f. hó 7-én este. Az intézet 7 kiválasztott növendéke szebbnél-szebb divr é tájró-val örvendeztette meg az egybegyűlt közönséget. Kron Adolf pompás dróseja után Krausz Sámuel méltatta Fáber Herman tanító érdemeit. Utóbbi megható szavakban köszönte meg a bekeje helyezett bizalmat és az ő részéről köszönetet mond az egylet vezetőinek: Teitelbaum Márkusz elnöknek, Silber Alter pénztárnoknak, és Klein Sije ellenőrnek, lankadatlan ügybuzgalmukért. A közönség egy felejthetetlen est emlékével távozott az ünnepélyről.

— A bpesti orth. elemi leányiskola napközi-otthona jól sikerült Chamisó-ószor-bisvót-ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyt Dr. Deutsch Adolf igazgató nyitotta meg. Majd Sonnenschein Sarolta tanítónő tartott a gyermekeknek ünnepi magyarázó beszédet. Az aktuális szavak elhangzása után egy bájos chamisószori mesejátékot adtak elő az Otthon tanulói. Az ünnepély a Sir-hámádálajz és egyéb tradicionális dalok elneklésével zárult. Az ünnepség végeztével óbudai Freudiger Ábrahámné urasszony, ki

Patkányt, egeret, mezel egeret csak **„RATINOL”**, sváb-bogarat, csótányt, ruzsnit, hangyát **„RUSSIN”** irt gyökereken! Más állatra, emberre veszélytelen! Napiárban szállítja: **Ratino Laboratorium Budapest, Murányi ucca 36.**

eddig is állandó meleg érdeklődést tanúsított a napközi otthon iránt, ünnepi gyümölcsös csomagokkal lepte meg a gyermekeket. Ezuttal emlékezünk meg azon nemesszívű hölgyekről — névszerint Renner, Klüber, Paneth és Erdős urhölgyekről — kik természetbeni adományaikkal tették kellemessé a gyermekek mindennapi, egyébként szerény, ózsonnáját.

— A VERPELÉTI »MISNAJESZ EGYLET« Chámisó ószor-kor nagyszabású szijumot rendezett, a közönség néhai nagynevű rabbija: R. Majse Tannenbaumnak z. c. l. Jahrzeitja alkalmával, melyen számos környékbeli talmudtudós is résztvett, Pollák József főrabbi magasszarnyalású szónoklata után a megdicsőült főrabbi legidősebb veje: Deutsch Manó borkereskedő beszélt tartalmasan.

SÍRKÖVEK minden kivételben legolcsóbb gyáriáron **Schreiber Jakab villanyörre berendezett sírközüemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.**

Hirdetmény!

A bpesti aut. orth. Chevra Kadisa t. c. tagjai ezennel értesítettek, hogy a tisztujtással egybekötött

rendes évi közgyűlést

f. é. márc. 6-án, Adar 6-án csütörtök d. u. 3 órakor az orth. ir. hitközség disztermében (VII. Dob. u. 35.) fogja megtartani. Együttal értesítjük az orth. hitközség t. c. tagjait, hogy a Chevra Kadisa elnöksége új tagok felvétele céljából f. é. március 2-án vasárnap d. e. 10—1 óráig és d. u. 6—8 óráig, valamint március 3, 4, és 5-én (hétfőn, kedden és szerdán) 6 és 8 óra között a Chevra Kadisa irodai helyiségében (VII., Kazinczy-u. 41. l. em.) **üléseket fog tartani és felkértek mindazok, akik felvételtüket óhajtják az orth. Chevra Kadisa kebelébe, hogy fentjelzett napok egyikén az irodai helyiségbe felfáradni sziveskedjenek.** Budapest, 1930. február havában, Az Aut. Orth. Chevra Kadisa Elnöksége.

A Népszövetséghez a sábosz érdekében!

— Chámisó-ószor a budapesti orth. evodában. A kicsinyek az ünnepély alkalmával meglepő készséggel szavaltak magyar, német és héber verseket és énekeltek aktuális dalokat. Az imák ismeretében is nagyszerű jártasságot árultak el. A gyermekeket Dr. Deutsch Emilné urasszony aüteményel, Roth Henrik 15 fajtá gyümölcseivel vendégelte meg.

— A „Tóráz Chájim” templomban (Vörösmarty-u. 55), melyet Günsberger Ignác rabbi vezet hosszú évek óta, az elmúlt szombaton, a második minjon keretében, igen helyes barmiczvó-ünnepély volt. A kántori funkciókat a fiatal Klein Mózes végezte, ki a barmiczvó-íjjakat maf-tir-ra tanítja.

Családi hírek

Katzburg Benó Jeruzsálem— Budapest, folyó hó 14-én (Sevát 16-án) pénteken délután 2 órakor tartotta esküvőjét **Junger Esztkével Jeruzsálemben. Az esketési szertartást fölisztelendő R. Jozsef Chájim Sonnenfeld jeruzsálemi főrabbi végezte.**

Wassermann Paulát Nyiregyházaról eljegyezte Stég Lajos Polgárról. — Minden külön értesítés helyett.

Szerkesztői üzenetek

L. K.: A száz és bizottság egybehívása, ill. a tizes bizottság választása, közbejött akadályok miatt némi halasztást szenved. — **P. V.:** Rabbiner Herman Klein, Berlin-Charlottenburg, Goethe-Park 11. — **G. József:** A József-sorsjegy 4 papirkoronával lett kisorsolva, a többi nem nyert. — **Zsolca:** 1) Nem tudjuk. 2) Sziveskedjék a Központi Irodához (Eötvös-utca 19), fordulni és a konkrét esetet előadni. — **„Felvidéki”:** Névtelen levélre nem válaszolunk. — **L. M., Sopron:** 1917. szept. 5. — **Elül 18.** — **M. L.:** A Népszövetség naptár-reform terveze a következő: az év felosztandó 13 huszonnyolc napos hónapra és minden hónap elseje hétfői napra esik. Mivel azonban 13-szor huszonnyolc csak 364, az év hossza pedig 365 nap, az év utolsó napja, amely tulajdonképen hétfő lenne, u. n. „üres nap” s csak az utána következő nap a hétfő. A tervezet szerint tehát a hét összes napjai évenként egy nappal eltolódnának, ami a sábosz tekintetében zavart idézne elő. Ezért tiltakozik a zsidóság a reform ellen.

Dr. Carlebach főrabbi (Altona) párhuzamot von az állami kényrszer szünnap és a sábosz között. Wagner Tauber asszony azt hangoztatja, hogy a leghatározottabban kell követelni a szombat respektálását a hatóságoknál.

Fritz Cohn az ifjuságnak produktív foglalkozásokra való áttérésére propagandát tart szükségnek. Professzor Pick szól a szombatról tudományos megvilágításban. Rámutat arra, hogy a sábosz a zsidóság legsajátosabb eszméje. Megrendítő hatással írja le a szombat megünneplését a Nyugati Fal mellett. Dr. Schlesinger az akadémikusok és Leibowitz az alkalmazottak óhajait tolmácsolja, hogy a szervezés megkönnyítse számukra a szombat megtartását. Az utolsó szónok Goslar miniszteri tanácsos — jámbor zsidó életet él — azt fejtegeti, hogy meg kell győzni a proletariátust, hogy a szombat fejezi ki legjobban azt a

— **A Pesti Chevra Kadisa** február hó 27-én, délután háromnegyed 5 órakor a Rombach uccal zsinagógában alapítási ünnepélyt tart.

Febuár 16-án Berlin egyik legnagyobb termében a »Bachsaal«-ban 2,000 főnyi közönség jelenlétében nagy demonstráció volt a szombat jelentősége s megtartása megkönnyítésének érdekében. Az elnöklő dr. Grünberg után dr. Freimann rabbi a sáboszt »az élet állóharcában való fegyverszünetnek« mondta. Elmondotta, hogy milyen veszély fenyegeti a szombat tartását. Egyrészt a tipikus zsidó foglalkozások, amelyeknek keretén belül a zsidó kispolgár meg tudta tartani a szombatot, egyre nagyobb gazdasági koncentrációk kezébe kerül s a kispolgár elveszti önállóságát. Az, hogy egyes nagy zsidó cégek pro-forma nem zsidó társat vesznek maguknak, szombaton dolgoztatnak és a szombattartó munkásokat az utcára teszik ki — vallásosságból, szintén merénylet a szombat ellen. A Népszövetség naptárreformja (nem tévesztendő össze a szovjetével), amely bizonyos üres napokat akar a naptárba beilleszteni és így a sábosz évenként más és más napra esik, végzetes lehet a zsidókra.

Dr. Carlebach főrabbi (Altona) párhuzamot von az állami kényrszer szünnap és a sábosz között. Wagner Tauber asszony azt hangoztatja, hogy a leghatározottabban kell követelni a szombat respektálását a hatóságoknál.

Fritz Cohn az ifjuságnak produktív foglalkozásokra való áttérésére propagandát tart szükségnek. Professzor Pick szól a szombatról tudományos megvilágításban. Rámutat arra, hogy a sábosz a zsidóság legsajátosabb eszméje. Megrendítő hatással írja le a szombat megünneplését a Nyugati Fal mellett. Dr. Schlesinger az akadémikusok és Leibowitz az alkalmazottak óhajait tolmácsolja, hogy a szervezés megkönnyítse számukra a szombat megtartását. Az utolsó szónok Goslar miniszteri tanácsos — jámbor zsidó életet él — azt fejtegeti, hogy meg kell győzni a proletariátust, hogy a szombat fejezi ki legjobban azt a

társadalmi igazságot: »a munka nem öncél, a cél az ember felemelkedése«. A sábosz élő tiltakozás a nagytöke kizsákmányoló, nem produktív, hanem társadalmi összeütőközéseket előidéző termelési módja ellen. A sábosz legjobb cáfolata ama antiszemita vádnak, mintha a zsidóságot profit-vágy s gazdasági uralmi törekvések jellemoznék.

A nagygyűlésből kifolyólag nagy tiltakozást küldtek a Népszövetséghez, hogy minden oly naptárreformot, amely az állandó szünnapot veszélyeztetné utasítson el.

Egész más oldalról jelent meg egy ugyanilyen értelmű tiltakozás a Népszövetséghez. R. Jesájó Fürst orthodox rabbi (Bécs), dr. Löwenstein rabbi (Zürich), dr. Hertz angolországi főrabbi, valamint Lucien Wolf, az angol zsidóság egyik vezéralakja aláírásával felszólítás jelent meg az összes rabbikhoz intézve, hogy gyűjtsenek tömeges aláírásokat a Népszövetség által tervezett naptárreform ellen. Az aláírók azonossága pontosan meg legyen alapítva s így okíratyszerűleg bizonyítsák, hogy a zsidóság tulnyomó többsége a szombat eszméjét megdönthetetlenül szentnek vallja.

Orth. kóser

חלב מדי

csokoládét

a budapesti orth. rabbinárus felügyelete alatt

Stollwerck Testvérek Rt.

készíti

Budapesten

I. ker. Fehérvári ut 58.

Kapható minden szakmabeli kereskedésben. — Minden tábla csokoládé bélyegzővel és hechserral ellátva

Nagyjaink szellemességéből

Közlő: FISCH ERNŐ, Csehimindszent.

Metz városában évtizedek óta bevett szokás volt, hogy minden megválasztott rabbija egy új intézkedéssel bővítette alapszabályait, amelyeket nagy emlékkönyvbe irtak. Amidőn a »Sáágász Arjé« szerzőjét választották meg főrabbi-juknak, az előhozatta a nevezett könyvet és bejegyzé: »Ne paráználkodjál! Ne lopj!«

— Mesterünk! hiszen ezek a törvények a Tórában vannak előírva?

— Látom — mondá a Rabbi, — hogy a kehiló-könyvbe írott szokásokat jobban tartjátok meg, mint a Tórában előírtakat, tehát beirtam egy tórai törvényt, a könyvbe, hogy oly hiven tartsátok meg, mintha egy kehiló intézkedésről volna szó.

Reb Jákajv Ornstein, a »Jesüajsz Jákajv« szerzője lembergi rabbi volt. Egyszer híre jött, hogy a király megfogja látogatni a várost és egyidejűleg a híres lembergi templomot is megtekinti, hol fogadni fogja a zsidóság előkelőségeit a rabbi az élükön. A zsidók természetesen mindent megtettek, hogy a fogadtatásnak minél méltóbb keretet adjanak, s így többek között a templomot kívül-belül renováltatták. A király képmását, amely az akkori szokás szerint a templomban volt kiakasztva, hogy a takarításnál felszálló nagy por be ne lepje, a fal felé fordították. A nagy izgalomban elfelejtették az arcképet vissza fordítani, mőt a király belépésekor azonnal észrevett és villámló szemekkel kért felvilágosítást.

A zsidóknak minden hajukszála az égnek meredt és a nagy félelemtől hang nem jött ajkukra.

Ekkor előlépett a rabbi és a kö-

vetkező magyarázatot adta:

— Felséges Urunk! Az Örökkévaló, a mi I-tenünk, megparancsolta, hogy mindennap öltünk magunkra Tefilint, mely a vele kötött frigyünk jele és ezzel igazoljuk, hogy hiszünk az Ó örökkévalóságában és törvényeiben. Ezzel szemben, szombaton nem öltjük magunkra, mert a szombat maga a jele a mi hitünknek. Így vagyunk Felségeddel is!

Felségednek templomunkban kifüggesztett képmása jelzi, hogy mi Felségednek alázatos szolgálai vagyunk és törvényeit hiven megtartjuk, de mindez csak akkor szükséges, mikor Felséged nincs közöttünk, de most, hogy az Ur megengedte nekünk, hogy Felségednek személyesen mutassuk be alattvalói hódolatunkat, nem tartottuk fontosnak ugyanezt a képpel is igazolni, — ezért fordítottuk ki a képet. —

Hálásan mondott köszönetet a király a szívélyes szavakért...

Élt Liskán egy szegény zsidó, ki

Jól szortirozott előnyomda be- rendezéseket

a legdivatosabb mintákkal legolcsóbban szállít:
Bleier Testvérek, Szarvas
Belicey - u. 15.

a nagy ünnepekre elszokott szegődni előimádkozónak valamelyik falura. Történt egyszer, hogy amidőn már megállapodott egy helyre, — 20 forintra többet ígérő ajánlatot kapott egy másik helyről.

Nagy dilemma előtt állt szegény, — mit tehetett egyebet, elment a megboldogult Reb Hersele Liskához tanácsért.

— Csináltatok valami szerződést? — kérdezte a rabbi.

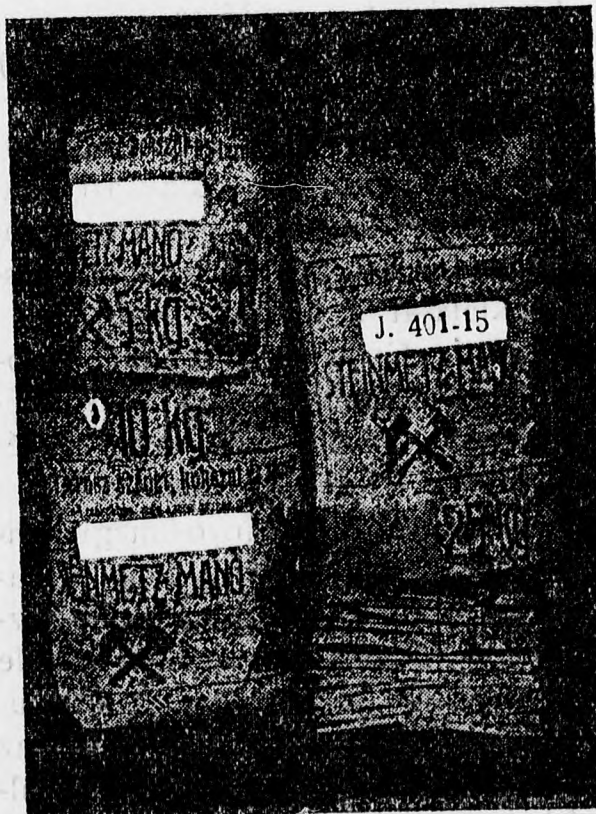
— Nem.

— Kezet adtál?

— Nem, — csak a szavamat.

— Ha a szavadat odaadtad annak a községnek, — akkor mivel akarsz a másik községben imádkozni? ...

Saját maga meggyőződhet,

hogy a teljes súlyt megkapja, ha szén és kokszsűrűségletét 10 kilós és 25 kilós **leplombált** csomagolásban nálam fedezi.

1 csomag 10 kg. la. porosz szén 86 f.

1 csomag 10 kg. la. porosz koks 96 f.

1 csomag 25 kg. la. porosz szén 2.15

1 csomag 20 kg. la. porosz koks 1.92

5 csomag rendelésénél azonnal szállítok. Plombázott zsákokban 100 kg. porosz szén 8 P. 100 kg. porosz koks 9.20 P. aprított fa 100 kg. 6.40 P. Pormentes, házhoz szállítva és felhorodva.

STEINMETZ Klauzál-u. 21. szám. Dohányüzsdében. Tel. J. 401-15.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut38. I. em. Párizsi Áruházal szemben. — (25 éves működés.)

Hajszálak kiirtása arcról, karról, szepőlök, pattanások, összes szépséghibák kezelése. — Szemölcsirtás. Arcápolás, berletrendszer — **Miracle** hajlávalló szer széküldéseutasítással. Minden eddigit felülmúlt Díjtalan tanácsadás (Prospektus)

Megmentve

Német-zsidó elbeszélés

Írta: Guggenheimer S.

Maibaumiék férjzett leányuk meglátogatása után hazafelé utaztak.

Ködös, téli, éjszaka volt, amikor vonatra ültek.

Maibaumné egy ideig nyugodtan szemlélte a vasuti füke ablakában a tova suhanó kilométereket, majd nemsokára visszalépve az ablak mellől, odaszólt urának: Nem látni már semmit, a köd nagyon sűrű. Csak valami szerencsétlenség ne történjék ily sötétségben, összeütközés, kiskiklás...

— Ó, mily félnék vagy, nevetett az ura. Talán a gyermekeinktől és unokáinktól való távozás miatt busulsz annyira? Ha a mi kis unokáink itt körülöttem ficákolnának, nem gondolnál ilyesmire...

— Nem, nem! felelt Maibaumné. Ellenkezőleg. Hálát adok I-tenünknek, hogy a gyerekek nincesenek velünk, hogy otthon biztonságban tudom őket...

Maibaum a fejét csóválva mondja:

— Vagy itt is oly biztonságban volnának mint otthon, vagy pedig otthon épen oly kevéssé vannak biztonságban, mint itt. Hiszen akár otthon, akár uton: I-ten kezében vagyunk, az ő oltalma alatt állunk.

— És te azt hiszed, hogy én kételkedem ebben? — szólt az urához Maibaum asszony. Igazad lesz kedvesem, hogy a gyermekeinktől való bucsuzásnak a hatása hangolta le a kedélyemet.

— A bucsuzás meg a köd — replikázott a férje, mosolyogva. De most mondjuk el az uti imát a »tefilasz háderech«-et; ez az ima majd megóv bennünket minden veszélytől...

Maibaum már elő is vette az imakönyvet az utazótáskájából s mindkettlen áhitattal rebesgették az uti imát. Az ájtatoskodás után Maibaumné izgatottsága lecsillapult, behunyta szemét és elszenderült. Férje egy ideig meglehetősen fi-

gyeli hitvese nyugodt hortyogását. Nemsokára azonban ő rajta is erőt vesz az álom s halkán mormolja magában az éjjeli imát: »Ijesüoszchó kiviszi hásém — a Te segítségemben reménykedem, I-tenem, — reménykedem I-tenem a Te segítségemben, — I-tenem, segítségemben reménykedem...

Közben a vonat tova robog a ködös, sötét éjszakában. Se holdvilág, se csillag az égboltozaton; a köd oly sűrű, hogy az órházaknál, melyeknél a vonat elhaladt, még a kivilágított ablakokat sem lehetett észrevenni. S imie Maibaumné balsejtelme valóra vált! A vonatvezető nem vette észre, hogy ugyanazon a vágányon egy másik vonat jó szemközt. Mikor mindkét vonat vezetője a veszedelmet felismerte, már késő volt, — az összeütközés megtörtént. Borzasztó csörrenés, ropogás jarkialtás. A ropogás megszűnt, több kocsi elpusztult, de a rettenetes jajveszékés ijesztoően zugott bele a zuzmarás téli éjszakába. Rengeteg halott és sebesült.

Az utolsó kocsi azonban szerencsésen sértetlenül maradtak, bennük a Maibaum házaspár. Mindketten ösztönszerűleg siettek elhagyni a fülkájukat, hogy magukat biztonságba helyezték és segítsenek a szerencsétleneken. Ahogy a vasutasok fáklyafénye mellett elhaladtak, Maibaumné egy a romok alatt siránkozó csecsemőre lesz figyelmes.

— Jöjjön, — szólt Maibaum, az egyik fáklyát tartó vasutashoz, adja oda a feleségemnek a fáklyát és segítsen nekem e gerendát felemelni, talán bejuthatunk a kocsi belsejébe.

A vasutas készséggel tett eleget a felszólításnak és nagy erőfeszítéssel sikerült is nekik a megrepedt kocsinak egy részét eltávolítani.

A csecsemő sirása, mely néhány perc óta megszűnt, most újra és

még hangosabban hallatszott.

— Hála I-tennek, — kiáltott fel Maibaumné, a kicsinek nem történetet komolyabb baja, azt a sirásán lehet észrevenni.

— Jöjjön közelebb a fáklyával, — kérte őt a vasutas, — majd kiadom önnek a gyermeket. Oh, itt van már, tette hozzá, lehajolva, s felemelte a kisdedet.

A gyermek bámulva tekintett az idegenre, de azonnal elcsendesedett. Maibaumné gyorsan átvette a vasutástól és keblére szoritotta a csecsemőt.

— De ily apróság csak nem lehetett itt egyedül, — szólt az asszony az urához.

— Természetes, — mondta a férje. Még egyszer bevilágított a kocsi belsejébe: s imie egy vérrrel borított nő fekszik a padlón; a kocsi teteje zuzta agyon.

— Holttest, — szólt a vasutas.

Maibaum a fejét rázta.

— Még nem halt meg, távolítsuk el a kocsi tetejét a szegény asszony melléről. Majd nevéhez fordulva szólt: Légy erős édesem, borzasztót fogsz látni. Fogd a fáklyát és világs, talán megmenthetjük a szerencsétlent.

Maibaumné egyik karján a csecsemővel fogta a fáklyát és hiven követte férje utasításait. Óriási erőfeszítéssel sikerült a nehéz terhet leemelni a halkodló nő melléről és csakhamar gyöngye nyögést véltek hallani.

— Orvost! — kiáltott Maibaumné.

A derék vasutas elszaladt orvosért, Maibaumék pedig a szerencsétlenül járt nő mellett maradtak. Maibaumné karjaiban ringatta a kisdedet, s hogy a hideg elől megóvja, nagy kendőjébe burkolta gondosan. Maibaum a sebesült tátongó sebet összeszorítva, megállította a vérzést, még mielőtt az orvos megérkezett. Majd odahajolt hozzá és a következő szavakat hallotta:

— Gyermekem, óh, gyermekem.

— A gyermek itt van, kedves asszonyom, ne busuljon miatta, meg van mentve.

(Folytatása következik.)

Óvás!

Förábbink és a hitközség tudomására jutott, hogy egy jól megszervezetnek látszó szélhámós társaság az ország kisebb-nagyobb községeiben könyöradományokat gyűjt, azon a címen, hogy »a mátészalkai főrabbi házáat, melyre árverés van kitűzve, a főrabbi részére megmentsék«. Főrabbinink és hitközségünk reputációja érdekében szükségesnek tartjuk ezuton felkérni mindenkit, akinél ezek az urak fentjelzett címen gyűjtés szempontjából megjelennek, mint közönséges szédelőket és szélhámósokat — rendőrkékre juttatni sziveskedjenek. Mátészalka, 1930 február hó.

A mátészalkai aut. orth. izr. hitközség nevében:

Klein Antal
elnök.

A Pesti Chevra Kadisa

Izr. Szentegylet

február hó 27-én
csütörtökön délután

háromnegyed 5 órakor
a Rombach uccai zsinagógában
Jom-kippur kot. i-tentisztelettel
kapcsolatosan

alapítási ünnepélyt

tart, melyre tagjait ezuton meg-
hívja.

A Pesti Chevra Kadisa
Előjárósága.

„ABBAZIA“
másoló, sokszorosító
iroda

Rendkívül mérsékelt díjazás. Diktálás (külön füle). Hívásra géppel házhoz küldök. Egyedüli szombattartó iroda. — Telefon: 134-04.
Teréz-körut 12., lélemezlet 2.
Oktogonnál.

Apró hirdetések

Hirdetési díjazás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknek szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sip ucca 10. — Jelgés levelek kettős borítékban választékkal ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

KIZÁRÓLAG előkelő orthodox körökben házasságokat a legdiszkrétebben közvetít: Schwarcz Gábor, Teréz-körut 12. — Tel.: A. 134-04. Elsőrangú külföldi összeköttetések.

HUSZONEGY esztendő óta közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi-ut 57/b. — Telefon. — Cégnekül levelezés.

LÖWINGER Sámuel, Kaba. Házasságközvetítő. Megbízásokat elfogad.

ELŐKELO, 24 éves, kitünő böcher, benősülne biztos megélhetést nyújtó, jobb családba. Leveleket »Chösüv« jelgére.

VIDÉKI nagykereskedő, saját ingatlanal, keres vallásos leányt. Levelet a kiadóba »Harmincezer« jelgére.

LEGJOBB körökig vagyonos házasságokat közvetít Reichné, Rökk Szilárd-u. 7. Kávémérés.

TANULÓT felvennék, ellátással, rőfőskereskedőnek. Steiner Ignác Fia, Jánosháza.

ZSIDÓ SZAKÁCSNÉ, 40—50 éves, szigorú kátrásra megbízható, vidéki étterembe azonnal felvétetik. Ajánlatokat »Családi otthon« jelgére a kiadóhivatal továbbít.

KERESEK jobb orth. házból való intelligens leányt, gyermekek mellé, aki háztartásban is segítkezik és lehetőleg németül tud. Cseléd van. Suszmann, Dob-u. 53. II. em.

OKLEVELES tanító ajánkozik vidékre, polgári és középiskolai tanulókat előkészítésére. Szives értesítéseket »Perfekt német és héber« jelgére.

FIATAL nyomdászsegéd, szedő-nymó, jó munkás, állást keres. Leveleket »Volt talmudista« jelgére a kiadóba.

VOLT BÖCHER héber órákat adna. Cim a kiadóban.

JÓ, OLCÓSÓ és gyors munkát készítek. Levelezőlap hívásra jövök. — Grósz Dávid cipész, VII. Kazinczy-u. 14. (Az uj mikve mellett).

AKI JÓL AKAR étkezni Miskolcon, az keresse fel Weisz Sámuel, Szentpályi-u. 6.

ORTH. KÖSER étkezde és bodega: Jozefovits, Szerencs.

KOVÁCS-szén, mosott, legkiválóbb minőségben, vagonkéntben beszerezhető Pollák Zsigmondnál, Debrecen.

FIATAL rőfőskereskedősegéd, szerény igényvel, állást keres. Kepecs Nátán, Paks.

SÁMESZ állást keres 32 éves, magyar állampolgár, 2 gyermek atyja, kinek felesége a mikve-tenedőket ellátná. Ajánlatokat »Jó báál-teszló és báál-kajr« jelgére a kiadóhivatalba kér.

TIZENNEGY éves fiamat üzletbe adnám tanulónak, szombattartó helyre, vidékre is. Klugerné, Kispest, Toldi-u. 24.

HALLÓ! Közledek a purim! Figyelem! Ifjak, Öregek, Böcherek és Fiatalok! Már csak két hétig tart a szállítás; elsőrangú és kacagató purimspielokból és mindenki-nek érdeke, hogy minél előbb rendeljen, amíg a készlet tart. Árak 1 pengőtől 6 pengő-ig. 1, 2, 3, 4, 5 személyesek 1-től 5 felvonásig. Szállítás a postaköltség elkerülése miatt csak a pénz előzetes beküldése mellett. — Utánvétel melletti szállításnál 1 P költséget számítok. Reich Béla tanító, Turistavándi, Szatmár m.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ.

Hoffmann és Társa könyvnyomda.
VI. Próféta ucca 7

Orth. Kóser

Emmentáli sajt karikákban 80 kg.-ig és szalagvágással
Viktória kövér sajt 2—2 és fél kilogrammig
Trappista 1—1 és negyed kilogrammig
Dobozos emmentáli gyopár 6 adag; korona 6 adag

állandóan a legjobb minőségben kapható a

Viktória sajtgyárban, Ölbő, Vas m.

Készítményeink a tejtermékbírálatokon többszörösen első díjjal kitüntetve.
Hechser a sárvári orth. hitközség rabbiságától. Kérjen árajánlatot

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót ז"ל

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Amikor Méhely professzor
ugyanazt akarja, mint a Tóra

Az elmúlt tiz esztendőnek a fajvédelem jelszava alatt történt és a haza zsidó polgárait sokszor felháborítónan lealázó eseményekkel kapcsolatosan sokáig emlegetett fajbiológus: Méhely professzor, cikket írt a »Pester Lloyd« című napilapba. Erről a cikkről tudomást fognak szerezni a külföldi zsidó lapok is, ami — őszintén szólva, — nem nagyon kellemes nekünk. És pedig az ismert anekdota alapján nem. Az apa benyit a szobába, ahol a nem éppen okosnak ismert fiu franciául tanul. Az apa bánatos arccal szól csemetéjéhez: — »minek tudják meg a franciák is, hogy milyen schámer vagy?« Nekünk éppen elégszer volt már szerencsénk hallani az aszka-rák felfedezőjének fajteóriáját, minek azt most németül is népszerűsíteni akarni, hogy a külföldi zsidó közvélemény is megtudja, milyen rozsdás tudományos eszközökkel harcolnak ellenünk itt? Hisz Németországban is lehet ilyesmiket olvasni, de hirlapírók, magántudósok, agitátorok irataiban, nem pedig reprezentatív egyetemi tanárok fejtegetésében, amely fejtegetés konkluziója, hogy a vérindex, azaz a vérben levő különféle sejtesek egymás közötti aránya alapján a magyar és a zsidó vér keverődése rendkívül ártalmas. A magyar vér keverődhetik olaszsal, szlávval, svédvel, stb.-vel, csak zsidóval nem; illetőleg a románnal sem. A tudós professzor bármilyen zsidó vallási és irodalmi egyesület plénuma előtt hajlandó tételét részletesen kifejteni. Azt hisszük, hogy egy zsidó társulat sem fogja a jeles herpetológust meghívni. Nem azért, mintha a fajkeverődés problémája nem volna érdekes. A régi zsidóság is gyakran foglalkozott a fajgyűlölet kérdésével.

A midrás szerint a kinyilatkoztatás hegye, a »Szináj«, egyszersmind a zsidóellenes »szinó« gyűlölet oka. Gyűlölnék bennünket, — mondja a régi zsidó böles, — mert ragaszkodunk I-ten kinyilatkoztatott törvényeinkhez. »Te parancsoltad, hogy ne jöjjenek a te gyűlekezetedbe« (ásér cziviszó, laj jovajü bakóhol loch) — ezt a szentírásit igót a bölcsek így írják körül: nem házassodunk össze velük; ezért káromolnak és megvetnek bennünket. A mai kor tapasztalata tulment ugyan a midrás-bölcsek kijelentéseiben, mert a vallás törvényeit nem gyakorló és a vegyes házasságot köthő réteg ellen éppen olyan ádáz gyűlöletvihar dúl, mint a többiek ellen, de általában elterjedt mégis az a hiedelem, hogy a társadalom be akarja olvasztani a zsidóságot, de az igyekszik ellentálni. Most jön Méhely és azt hirdeti, hogy ne akarja a magyar társadalom beolvasztani a zsidóságot, ne jöjjön létre vérkeverődés, keresztény és zsidó között, mert az mindkét oldalon káros. De hisz akkor ugyanazt akarja, mint a Tóra ama törvényéhez ragaszkodók: »ne házassodj össze velük — laj sziszchátén bom!« És akkor ugyanazt a vészjelet adja le, mint a német zsidóság kipusztulásáról szóló művében (Der Untergang der deutschen Juden) Felix Theilhaber, aki arra akarja figyelmeztetni a zsidóságot, hogy a sok vegyes házasság teljesen aláassa a német zsidóság erejét.

A fajbiológus professzor konkluziója ellen tehát tulajdonképpen nem lehetne kifogást emelni, hisz arra kér bennünket, hogy ne rontsuk a sémita és negroid vérünkkel a tiszta magyar vért; ez az eltanácsolás tulajdonképpen a zsidók egymásközötti házassodá-

sának tanácsát foglalja magában, ami a mai időben, amikor annyi a zsidóleány, aki nem tud férjhez menni, egyenesen áldás volna, ha — a professzor legalább a tiszta zsidó házasságok házastársait élni hagyná. De éppen az a bökkenő, hogy az ő fajtisztasági törekvései — az elméletből a gyakorlatba átvive — azt jelentik, saját szavai szerint, hogy »küzdeni kell az ellen, hogy a zsidó bezebelhesse azt, amit a magyar vetett...« Hogy ez a frázis mennyi jogfosztást, milyen céltudatos existencia-rombolást jelent zsidó vonatkozásban, arról mindannyiunknak tapasztalataink vannak.

Mindezek után nem kérünk Méhely professzor tiszta zsidó házasságokat propagáló tanácsaiból, mivel hogy a kétes ajándékot hozónak azt szokták mondani, talmudi időben: »nem kell a mézed, de a fulánkod sem — laj midüvschoch velaj meükzoch«. És a mai fajteoretikusok tudománytalan gyűlöletével szemben mennyivel tudományosabb és liberálisabb a talmud kijelentése: 2700 év óta, amióta Szánchériv hódításai nyomán összekeverődtek a népek, nincsen tiszta faj s így aki meg akar térni, el kell fogadni és nem szabad mondani: ez a fertőzött moabitákból, vagy amonitákból való. (Természetesen, ezen vonatkozásban más lapra tartozik bölcseink ama intése, hogy elővigyázatosak legyünk a megtérők elfogadásánál. »Kósim gérim lejiszroel kászápachász«.) Ha erre a magaslatra emelkedhetnék a társadalom, akkor nem tisztafajuságot harsognának a fórumon, hanem tiszta erkölcsösüget hangoztatnának, aminek első követelménye, hogy a vér-index gyűlöleti indexre kerüljön.